МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Кваліфікаційна робота
магістра

на тему **АНГЛІЙСЬКОМОВНА ЛЕКСИКА, ПОВ'ЯЗАНА З КОРУПЦІЄЮ: ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.0354-1ап-з
спеціальності 035 Філологія
спеціалізації 035.041 Германські мови та література (переклад включно),
перша – англійська
освітньо-професійної програми
Переклад (англійський)
Островерхова Анжеліка Вячеславівна

Керівник к. філол. н, доц. Погонець В.В.

Рецензент к. філол. н., доц. Запольських С. П.

Запоріжжя – 2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет іноземної філології
Кафедра теорії та практики перекладу з англійської мови
Освітній рівень магістр
Спеціальність 035 Філологія
Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно) – перша англійська
Освітньо-професійна програма Переклад (англійський)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови

_____
«____»_____2025 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА
ОСТРОВЕРХОВІЙ АНЖЕЛІЦІ ВЯЧЕСЛАВІВНІ
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема кваліфікаційної роботи магістра (проекту) АНГЛІЙСЬКОМОВНА ЛЕКСИКА, ПОВ'ЯЗАНА З КОРУПЦІЄЮ: ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
керівник кваліфікаційної роботи (проекту) Погонець В.В., к.філол.н, доцент
затверджені наказом ЗНУ від «_13_» __березня____ 2025 року № 398-с
2. Строк подання студентом кваліфікаційної роботи (проекту) 01.12.2025
3. Вихідні дані до кваліфікаційної роботи (проекту) наукові джерела з питань дослідження термінології і перекладознавства. Тлумачні, спеціалізовані та двомовні словники, правові документи, публічні доповіді та аналітичні звіти.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) 1) розглянути підходи до вивчення правничої, джерела формування та типологію лексики, пов'язаної з корупцією; 2) проаналізувати відображення лексики корупційної тематики у тлумачних та спеціалізованих англомовних

словниках; 3) описати особливості перекладу англійськомовної лексики корупційної тематики, оцінити перекладацькі рішення, представлені у словниках.

5. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи (проекту)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Погонець В.В.	09.06.2025	09.06.2025
Розділ 1	Погонець В.В.	04.09.2025	04.09.2025
Розділ 2	Погонець В.В.	03.10.2025	03.10.2025
Висновки	Погонець В.В.	31.10.2025	31.10.2025

6. Дата видачі завдання 02.06.2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання кваліфікаційної роботи магістра	Строк виконання етапів роботи (проекту)	Примітка
1	Пошук наукових джерел з теми дослідження, їх вивчення та аналіз; укладання бібліографії	лютий – квітень 2025	виконано
2	Добір фактичного матеріалу	травень 2025	виконано
3	Написання вступу	червень 2025	виконано
4	Написання теоретичного розділу	вересень 2025	виконано
5	Написання практичного розділу	жовтень 2025	виконано
6	Формулювання висновків	жовтень 2025	виконано
7	Проходження нормоконтролю	листопад 2025	виконано
8	Одержання відгуку та рецензії	листопад–грудень 2025	виконано
9	Захист	грудень 2025	виконано

Автор роботи несе персональну відповідальність за відсутність в роботі несанкціонованих текстових запозичень (академічного плагіату)

Магістрант _____ (підпис) А. В. Островерхова

Керівник роботи _____ (підпис) В. В. Погонець

Нормоконтроль пройдено
Нормоконтролер Г. О. Хацер

РЕФЕРАТ

Дипломна робота – 60 стор., 62 джерела.

Об’єкт дослідження: англійськомовна лексика, пов’язана з корупційною тематикою.

Мета роботи: виявлення специфіки англійськомовної лексики, пов’язаної з корупцією, та аналіз особливостей її перекладу українською мовою з урахуванням етимологічних, структурно-семантичних і прагматичних чинників.

Теоретико-методологічні засади: теоретичні положення термінознавства, розроблені Т. Кияком, О, Козачек, В. Іващенко, принципи перекладу, визначені К. Райс, В. Комісаровим, А. Нойбрехтом, А. Федоровим та іншими.

Отримані результати: У результаті дослідження проаналізовано теоретичні засади та практичні аспекти перекладу англомовної антикорупційної лексики. Визначено основні джерела її формування — правові системи, інституційні практики, технологічні інновації та суспільно-політичний дискурс. Створено типологічну класифікацію, що охоплює десять лексико-семантичних груп (види корупції, юридичні терміни, соціальні та етичні аспекти, інструменти протидії). Етимологічний і структурно-семантичний аналіз засвідчив історичну багатошаровість термінів, яка впливає на перекладацькі стратегії. З’ясовано, що загальні словники часто не відтворюють повний зміст термінів, тоді як спеціалізовані глосарії пропонують точніші дефініції. Особливі труднощі становить переклад ідіом і скорочень, які можуть втрачати конотацію чи стилістичний відтінок. Ключовими критеріями перекладу визначено точність, прагматичну відповідність і культурну адекватність.

Ключові слова: *антикорупційна термінологія, юридичний переклад, двомовні словники, семантична еквівалентність, етимологія, структурно-семантичні особливості, антикорупційний дискурс*.

ЗМІСТ

ВСТУП……3

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ КОРУПЦІЙНОЇ ТЕМАТИКИ…….8

1.1. Теоретичні підходи до вивчення правничої та спеціалізованої лексики……..8

1.2. Джерела формування лексики, пов'язаної з корупцією……10

1.3. Типологія англомовної лексики з тематики корупції……..13

1.3.1 Класифікація за тематичним та функціональним принципом……..13

1.3.2 Специфіка етимології……15

1.3.3 Структурно семантичні особливості……22

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ КОРУПЦІЙНОЇ ТЕМАТИКИ.....27

2.1. Відображення тематичних груп лексики корупційної тематики у тлумачних та спеціалізованих англомовних словниках……27

2.2. Відтворення етимологічно маркованої лексики у словниках: проблеми перекладності та інтерпретації……..31

2.3. Структурно-семантичні трансформації при перекладі корупційної лексики у двомовних словниках……34

2.4. Оцінка перекладацьких рішень у словниках: семантична адекватність, прагматичні функції та стиль……52

ВИСНОВКИ 56

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 61

ДОДАТОК А……..69

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що у сучасному глобалізованому світі проблема корупції залишається однією з найгостріших у політичному, економічному та суспільному житті багатьох країн. В умовах посилення міжнародної правової співпраці, зокрема у боротьбі з корупційними злочинами, зростає роль адекватного міжмовного передавання відповідної термінології. Англійська мова як провідна мова міжнародної комунікації, дипломатії та юриспруденції акумулює значний масив лексики, пов’язаної з різними аспектами корупції – від правових дефініцій до публіцистичних і соціально маркованих висловів. Її точне й контекстуально вмотивоване відтворення українською мовою набуває особливого значення в умовах реформування державних інституцій, прозорості урядування та залучення до міжнародних правових ініціатив.

У сучасних перекладознавчих студіях дедалі більше уваги приділяється впливу контексту, функціонального навантаження та соціокультурної маркованості спеціалізованої лексики на перекладацькі стратегії. Зокрема, дослідники акцентують на складності перекладу термінів, що функціонують у соціально чутливих і юридично регламентованих сферах. Наприклад, А. Матвіїшина [Матвіїшина 2011, с.114] аналізує особливості відтворення кримінально-правової лексики у двомовних юридичних текстах, підкреслюючи важливість юридичної точності та еквівалентності при збереженні національно-правової специфіки. У роботах, присвячених боротьбі з міжнародною злочинністю, також зазначається, що корупційна лексика часто поєднує вузькоспеціальні терміни, емоційно забарвлені одиниці, а також одиниці з політичною або культурною конотацією [Johnston 2005, Rose-Ackerman 1999].

Зарубіжні автори, такі як Б. А. Олкен, Д. Гафф [Hough 2013; Olken 2007, 2011], наголошують на важливості стандартизації термінів, пов'язаних з антикорупційною діяльністю, особливо в міждержавному контексті. Роботи на перетині лінгвістики та правознавства зосереджуються на типології лексики в контексті корупції: від адміністративного ресурсу та зловживання службовим становищем до офшорних схем і лобізму. Особлива увага приділяється тому, як терміни набувають негативної конотації або, навпаки, нейтралізуються в різних мовах і культурах.

Попри зростання кількості міждисциплінарних досліджень, у вітчизняній лінгвістичній науці спостерігається дефіцит комплексних робіт, присвячених саме англомовній корупційній лексиці як окремому лексико-семантичному полю. Недостатньо розробленими залишаються питання типології цієї лексики, її семантичної варіативності, структурної організації та культурно-історичних маркерів. Крім того, існує проблема несистемності у відтворенні таких одиниць у двомовних словниках – від ігнорування прагматичних нюансів до відсутності єдиної термінологічної бази.

У цьому контексті особливої актуальності набуває вивчення лексичних і перекладознавчих особливостей англомовної лексики корупційної тематики, її тематико-функціональної класифікації, етимологічної природи та семантичної структури. Таке дослідження дозволяє не лише підвищити якість перекладу правничих і суспільно-політичних текстів, а й сприяє розвитку термінографії в умовах європейської інтеграції України та активної участі у міжнародних антикорупційних ініціативах.

Наукова новизна роботи полягає в комплексному аналізі англомовної лексики, пов'язаної з корупцією, з урахуванням її тематичної, етимологічної та структурно-семантичної специфіки, а також у дослідженні особливостей її відображення у двомовних словниках. Робота вперше пропонує системну типологізацію корупційної лексики англійської мови за тематико-

функціональним принципом та оцінює якість перекладацьких рішень у межах словникової практики.

Об'єктом дослідження є англійськомовна лексика, пов'язана з корупційною тематикою.

Предметом дослідження є лексичні особливості корупційної лексики англійської мови та проблеми її перекладу українською мовою, зокрема в словниковій практиці.

Метою дослідження є виявлення специфіки англійськомовної лексики, пов'язаної з корупцією, та аналіз особливостей її перекладу українською мовою з урахуванням етимологічних, структурно-семантичних і прагматичних чинників.

Для досягнення поставленої мети необхідно виконати такі **завдання**:

1. Розглянути теоретичні підходи до вивчення правничої та спеціалізованої лексики.
2. Визначити джерела формування англомовної лексики, пов'язаної з корупцією.
3. Провести типологізацію корупційної лексики за тематичним, етимологічним та структурно-семантичним критеріями.
4. Проаналізувати особливості представлення корупційної лексики у тлумачних та спеціалізованих англомовних словниках.
5. Дослідити способи відтворення корупційної лексики у двомовних словниках та оцінити перекладацькі стратегії.
6. Визначити основні проблеми перекладності та культурної інтерпретації елементів лексики.

Матеріалом дослідження стали лексичні одиниці англійської мови з тематики корупції, зафіксовані у тлумачних, спеціалізованих та двомовних словниках (зокрема Oxford English Dictionary, Black's Law Dictionary, Cambridge Dictionary, Collins COBUILD, Oxford Learner's Dictionary, та ін.), а також

сучасних англо-українських словниках), а також приклади вживання лексики в контекстах правових документів, публічних доповідей та аналітичних звітів.

У процесі роботи було застосовано такі методи: дескриптивний (для характеристики лексичних одиниць), компонентний аналіз (для визначення семантичної структури лексем), контрастивний аналіз (для порівняння перекладів), лексикографічний аналіз (для вивчення словникових статей), метод суцільної вибірки та контекстуальний аналіз (для дослідження вживання лексики у фахових текстах).

Структура роботи: дослідження складається зі вступу, двох розділів, висновків, додатку та списку використаних джерел.

У вступі подано загальну характеристику наукової роботи: обґрунтовано вибір теми, визначено мету, завдання, об’єкт, предмет дослідження, описано її актуальність, наукову новизну, методи дослідження, матеріал, практичну цінність та наведено структуру роботи.

Перший розділ присвячено теоретичним засадам дослідження англійськомовної лексики корупційної тематики. У ньому розглянуто підходи до вивчення правничої та спеціалізованої лексики, визначено джерела формування корупційної лексики в англійській мові, здійснено її типологію за тематико-функціональним, етимологічним та структурно-семантичним принципами. Окрему увагу приділено виявленню лінгвістичних особливостей, які впливають на інтерпретацію та переклад цієї лексики.

Другий розділ містить практичний аналіз перекладу англійськомовної корупційної лексики українською мовою. Розглянуто особливості представлення таких лексичних одиниць у тлумачних і спеціалізованих словниках, проаналізовано відтворення етимологічно маркованої та структурно складної лексики у двомовних словниках. Особливу увагу приділено аналізу точності, прагматичної адекватності й контекстуальної відповідності словникових

перекладів. Також окреслено типові труднощі, що виникають при перекладі корупційної лексики, та запропоновано можливі шляхи їх подолання.

У висновках узагальнено результати дослідження, сформульовано основні положення, що підтверджують досягнення мети роботи та виконання поставлених завдань.

Додаток містить приклади англійськомовної лексики корупційної тематики з аналізом варіантів її перекладу українською мовою.

Загальна кількість сторінок 60, кількість використаних джерел 62.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ КОРУПЦІЙНОЇ ТЕМАТИКИ

1.1. Теоретичні підходи до вивчення правничої та спеціалізованої лексики

Дослідження правничої та спеціалізованої лексики ґрунтується на міждисциплінарному підході, який охоплює лінгвістичний аналіз, термінознавство, когнітивну лінгвістику, прагматику та перекладознавство. Основними теоретичними засадами є напрацювання таких дослідників, як В. Бхатія, С. Шарцевіч, М. Кабре, Р. Теммерман, Т. Кияк, які у своїх працях комплексно аналізували специфіку юридичної мови та термінології.

Когнітивний підхід розглядає спеціалізовану лексику як результат концептуалізації знань, властивих певній професійній сфері. У правничій термінології, зокрема у лексиці, пов’язаній із корупцією (наприклад, *embezzlement, bribery, kickback*), реалізуються концепти порушення закону, зловживання владою, конфлікту інтересів тощо. Згідно з Ланґакером, значення терміна формується через профілювання релевантної частини концептуальної структури в певному контексті [Langacker 1987, p. 317].

Функціонально-комунікативний підхід, представлений у працях В. Бхатії та М. Геллідея, ґрунтується на аналізі мовних одиниць з погляду їхньої комунікативної ролі у фаховому дискурсі [Bhatia 1993; Halliday 2004]. Юридична лексика виконує номінативну, регулятивну, логічно-аргументативну та прагматичну функції. Наприклад, лексеми з корупційної тематики набувають

прагматичного навантаження, формуючи суспільну оцінку та зміщуючи фокус із юридичного опису на моральне засудження.

Термінознавчий підхід дозволяє розглядати правничу лексику як частину терміносистеми права, яка характеризується системністю, стандартизованістю, логічною впорядкованістю та обмеженим контекстом вживання [Cabré 1999; Кияк 2000; Temmerman 2000]. За словами Т. Кияка, терміни мають однозначність у межах фахової системи та функціонують як «номінативні одиниці спеціальних знань» [Кияк 2000].

Дискурсивний підхід, представлений у дослідженнях В. Бхатії, ґрунтується на ідеї, що правнича лексика функціонує в межах спеціалізованого юридичного дискурсу – системи текстів, у яких реалізуються соціальні ролі, інституційні норми й типові комунікативні стратегії [Bhatia 1993].

Перекладознавчий підхід акцентує на труднощах інтерлінгвального відтворення спеціалізованої лексики, зумовлених розбіжностями між правовими системами, концептуальними моделями та культурними контекстами [Шарцевіч 1997]. Як зазначає С. Шарцевіч, переклад юридичних текстів має забезпечити не лише точність, а й функціональну еквівалентність, що особливо важливо при роботі з термінами, які мають культурно-правову специфіку.

Значний потенціал має також корпусний підхід, який набуває актуальності в сучасних лінгвістичних дослідженнях. Він дозволяє вивчати спеціалізовану лексику за допомогою цифрових корпусів і мовних баз, що дає змогу виявити колокації, частотність уживання та контекстуальні особливості термінів [McEnery, Hardie 2012].

Таким чином, вивчення правничої та спеціалізованої лексики в межах корупційної тематики спирається на широкий спектр теоретичних підходів, кожен із яких розкриває окремий аспект функціонування лексичних одиниць – від концептуального наповнення до перекладацької інтерпретації. Отже, аналіз основних теоретичних підходів до вивчення правничої та спеціалізованої

лексики засвідчує, що ця лексика є багатовимірним об'єктом дослідження, що потребує комплексного, міждисциплінарного підходу. З урахуванням специфіки англомовної лексики корупційної тематики, у нашій магістерській роботі доцільно спиратися на такі взаємодоповнювані підходи: *термінознавчий підхід* – (Кияк, Cabré, Temmerman) – як базовий для аналізу системності, структурної організації та семантичних властивостей корупційної лексики, яка часто функціонує як частина правничої терміносистеми; *когнітивний підхід* (Langacker) – для виявлення концептуальних моделей, що лежать в основі лексем, пов'язаних із корупцією, зокрема у зв'язку з правовими й етичними категоріями; *дискурсивний підхід* (Бхатіа) – з метою аналізу функціонування лексики в межах антикорупційного дискурсу (міжнародно-правові документи, аналітика, медіа); перекладознавчий підхід (Шарцевіч, Матвіїшина) – як ключовий для оцінки проблем перекладності термінів, відтворення функціональної та семантичної точності в україномовних відповідниках; корпусний підхід (McEnery & Hardie) – як інструмент емпіричного аналізу уживання корупційної лексики в автентичних текстах і словниках.

Поєднання зазначених підходів дозволяє охопити як структурно-семантичні характеристики лексичних одиниць, так і їхню функціональну, прагматичну й перекладну специфіку. Це забезпечує цілісність аналізу й водночас дозволяє зосередитися на релевантних аспектах лексики корупційної тематики у фокусі правничого дискурсу.

1.2. Джерела формування лексики, пов'язаної з корупцією

Лексика, пов'язана з корупційною тематикою, формується на перетині юридичного, політичного, соціального та економічного дискурсів, що зумовлює

її різноманітне походження, семантичну складність і функціональну варіативність. Джерела її формування охоплюють як власне термінологічні, так і загальномовні пласти, що взаємодіють у межах публічного, інституційного й міжкультурного мовлення.

Одним із провідних джерел є юридичний дискурс, зокрема міжнародне та національне кримінальне право. Саме в межах юридичної практики формуються і кодифікуються ключові терміни, що позначають види корупційних злочинів (*bribery, embezzlement, abuse of office, illicit enrichment*), процесуальні дії (*prosecution, investigation, confiscation*) та правові механізми протидії (*anti-corruption law, compliance, whistleblower protection*). Формування таких термінів пов'язане з міжнародними документами, зокрема Конвенцією ООН проти корупції (UNCAC), антикорупційними стандартами GRECO, OECD, FATF, які впливають на уніфікацію термінології в глобальному контексті [UNCaC 2004].

Другим важливим джерелом є мова політичного та медіа-дискурсу, що наповнює лексикон корупційної тематики емоційно забарвленими одиницями, метафорами, сленговими чи розмовними виразами: *dirty money, kickback, backroom deal, shadow lobbying, money trail, state capture*. Такі одиниці відображають не лише явища корупції, а й соціальну оцінку, ідеологічне ставлення та прагматичну спрямованість висловлення. Медіаджерела, зокрема розслідувальна журналістика (проєкти OCCRP, ICIJ, The Guardian Investigations), активно сприяють появі нових лексичних одиниць і фразеологізмів, які швидко входять в обіг і часто переходять у правове поле.

Англомовний адміністративно-економічний дискурс також є продуктивним джерелом формування корупційної лексики. У ньому народжуються терміни, пов'язані з фінансовими механізмами корупції: *shell company, offshore account, beneficial ownership, money laundering*. Ці одиниці часто поєднують юридичне значення з економічним контекстом, що вимагає міждисциплінарного підходу до їх інтерпретації [FATF 2020].

Варто також відзначити лексикографічні джерела, які відіграють роль у фіксації, систематизації та стандартизації лексики. Це як тлумачні словники (наприклад, Black's Law Dictionary, Oxford Dictionary of Law), так і спеціалізовані термінологічні глосарії від міжнародних організацій (UNODC Glossary of Terms, FATF Recommendations Glossary). У цих джерелах корупційна лексика представлена з дефініціями, що враховують юридичний статус терміна, його функціональне призначення та міжнародну правову сумісність.

Окрему групу становлять вторинні джерела формування лексики – публікації експертних аналітичних центрів, антикорупційних органів, звіти транснаціональних організацій (Transparency International, World Bank, IMF), а також антикорупційні політики урядів. У цих документах виробляється нова термінологія, пристосована до конкретного інституційного й культурного контексту:

integrity policy, corruption risk assessment, asset declaration, conflict of interest regulation тощо [Transparency International].

Не менш важливим джерелом є лексика соціальних мереж і публічного мовлення, де формуються спонтанні й емоційно забарвлені одиниці – як відображення суспільного ставлення до корупції (наприклад, *kleptocracy, grifter, crooked politician*). Такі одиниці можуть зазнавати популяризації, а згодом – кодифікації в лексикографічних ресурсах.

Таким чином, лексика корупційної тематики має багатошарову природу та формується з різних джерел: нормативно-правових актів, професійного спілкування, публіцистики, економічних звітів, сленгу та навіть інтернет-культури.

Ця гетерогенність джерел обумовлює необхідність комплексного аналізу її структури, значення й функціонування в дискурсі.

1.3. Типологія англомовної лексики з тематики корупції

1.3.1. Класифікація за тематичним та функціональним принципом.

Лексика корупційної тематики в англійській мові є неоднорідною за змістом, походженням і функціональним навантаженням. Вона охоплює як суто юридичні терміни, що кодифіковані в міжнародному праві, так і публіцистичні, розмовні, метафоричні одиниці, які відображають соціальне сприйняття корупції. Для ефективного аналізу цієї лексики необхідно впорядкувати її відповідно до змістово-функціональних параметрів, що дозволяє розкрити не лише значення окремих одиниць, а й особливості їхнього вживання в різних типах дискурсу (правничому, медійному, політичному тощо).

У цьому підрозділі запропоновано тематико-функціональну класифікацію англомовної лексики корупційної тематики, яка враховує її змістове наповнення, сферу вживання та комунікативну роль. Такий підхід є важливим для подальшого аналізу структурно-семантичних характеристик лексики, а також для дослідження її перекладності.

1. Типи корупції. Ця група охоплює лексеми, які номінують різновиди корупційної поведінки залежно від її форми, механізму чи мотивації. Наприклад:

- *bribery – надання/одержання хабара за вплив чи рішення;*
- *embezzlement – привласнення коштів, якими особа тимчасово оперує;*
- *nepotism – призначення родичів на посади всупереч принципам доброчесності;*
- *state capture – системна корупція, коли приватні інтереси контролюють державні інститути.*

Ці терміни мають юридично зафіксоване або аналітично окреслене значення в міжнародних документах і дослідженнях (UNCAC, Rose-Ackerman [Rose-Ackerman 1999]).

2. Корупція у певних секторах. Лексика цієї категорії уточнює сферу виникнення корупційних дій: *judicial corruption, police corruption, health sector corruption, education bribery, customs fraud.*

Терміни цієї групи використовуються в аналітичних звітах міжнародних організацій (World Bank [The World Bank 1997], Transparency International [Transparency International]) для оцінки ризиків у конкретних інституційних контекстах.

3. Дії та механізми. Ця група включає лексеми, що описують конкретні корупційні схеми або інструменти: *money laundering, vote buying, influence peddling, bid rigging, collusion, fraudulent invoicing.*

Багато з них мають чітку юридичну дефініцію в міжнародному праві (FATF Glossary [FATF 2020]) і слугують основою для кримінального переслідування.

4. Юридичні та управлінські терміни. Тут зібрані одиниці, що фіксують поняття правового регулювання, інституційного контролю й адміністративної доброчесності: *compliance, conflict of interest, prosecution, asset declaration, due diligence, whistleblower.*

Ці терміни часто є частиною політик доброчесності в урядових і корпоративних структурах [OECD 2005; UNODC 2021].

5. Технології та корупція. Оскільки цифрове середовище відкриває нові шляхи для зловживань, формується окрема лексика: *cyber corruption, digital fraud, e-government abuse, AI-driven scam, crypto bribery.*

Ці одиниці відображають сучасні виклики, пов’язані з використанням IT у злочинних схемах, і вимагають міждисциплінарного аналізу [UNODC 2021].

6. Соціально-економічний вплив. Ця група репрезентує наслідки корупції для суспільства, економіки та розвитку держави: *shadow economy, brain drain, loss of public trust, inefficient governance, investment deterrence.*

Лексика широко вживається в економічних аналітичних звітах і публіцистиці, часто має оцінний відтінок [Heywood 1997; The World Bank 1997].

7. Культурні та етичні аспекти. Тут зосереджено лексеми, що вказують на морально-ціннісні оцінки, етичні конфлікти, норми: *corruption perception, gift culture, ethical collapse, moral disengagement, accountability vacuum.*

Такі терміни використовуються у соціологічних дослідженнях і часто не мають точних юридичних відповідників [Mungiu-Pippidi 2015].

8. Антикорупційні заходи. Ця категорія охоплює назви інструментів і політик боротьби з корупцією: *integrity framework, compliance audit, transparency initiative, open data reform, asset recovery.*

Терміни цієї групи функціонують у правовому, управлінському та громадському дискурсах [UNODC 2021, World Bank 1997].

9. Вирази та ідіоми. Одиниці цієї групи – це фразеологізми, ідіоми та розмовні вирази з корупційною конотацією:

- *under the table (таємно, нелегально),*
- *cooking the books (фальсифікація бухгалтерії),*
- *grease someone's palm (дати хабара),*
- *turn a blind eye (свідомо ігнорувати порушення).*

Такі одиниці часто з'являються в медіа, художній літературі та публічному мовленні [LDoCW 2014].

10. Закони та конвенції. Ця група містить назви міжнародних нормативно-правових актів, що регулюють боротьбу з корупцією: United Nations Convention against Corruption (UNCAC), Foreign Corrupt Practices Act (FCPA), OECD Anti-Bribery Convention, UK Bribery Act.

Ці документи задають стандарти й термінологічні основи міжнародного антикорупційного права [UNCaC 2004; Transparency International.].

1.3.2 Специфіка етимології. Етимологічний аналіз лексики корупційної тематики дозволяє виявити глибинні змістові нашарування, історичні витоки

понять, а також простежити культурно-правові впливи, що формували сучасну термінологію у сфері протидії корупції. Більшість термінів мають латинське, англо-саксонське, французьке чи грецьке походження, хоча останні десятиліття відзначаються активним формуванням нових термінів унаслідок мовної інновації, глобалізації та цифровізації.

З огляду на це, етимологічну специфіку англомовної корупційної лексики доцільно розглядати за такими п’ятьма основними групами:

1. Терміни латинського походження. Терміни цієї групи характеризуються високим рівнем абстракції, юридичним статусом і широкою вживаністю у формальному, офіційному дискурсі. В англомовній антикорупційній термінології ці терміни займають особливе місце, їхнє походження відображає спадкоємність римської правової традиції та запозичення через нормансько-французький вплив.

Corruption < лат. corrumpere – «псувати, розкладати». Початково пов'язувалося із фізичним чи моральним занепадом. У сучасному розумінні – зловживання владою заради приватної вигоди.

Nepotism < лат. nepos – «племінник». У середньовічній церкві термін описував практику призначення родичів на посади, згодом набув світського значення.

Integrity < лат. integritas – «цілісність, моральна чистота». У сучасному антикорупційному дискурсі означає чесність, дотримання етичних норм, прозорість.

Malfeasance < лат. malefacere – «робити зло, чинити неправомірно». Використовується у праві для позначення службових зловживань посадових осіб. В офіційному дискурсі часто відрізняється від misconduct тим, що має чітко юридичне забарвлення.

Collusion < лат. colludere – «змовлятися, грати разом». Застосовується у контексті змови з метою шахрайства чи уникнення конкуренції, особливо у

сфері публічних закупівель. Приклад: «Evidence of collusion between bidders undermines fair competition».

Extortion < лат. extorquere – «викручувати, примушувати». У сучасному значенні – вимагання грошей чи послуг шляхом тиску. Часто вживається у кримінально-правових текстах та звітах про організовану злочинність.

Ці терміни часто виступають у ролі ключових понять в антикорупційних кодексах і політиках доброчесності [Oxford English Dictionary 2022].

2. Терміни англо-саксонського походження. Ці одиниці мають глибоке коріння в давньоанглійській мові, вирізняються конкретністю, експресивністю та широким побутовим уживанням. На відміну від латинських абстрактних понять, вони часто позначають конкретні дії чи злочини і активно використовуються у журналістиці та неформальному антикорупційному дискурсі.

Bribe < староангл. bribban – «жебрати» або старофр. briber – «давач милостині». Термін пройшов семантичну еволюцію від нейтрального «дару» до значення незаконної винагороди за вплив чи послуги.

Fraud < середньоангл. fraude < лат. fraus – «обман, підступ». Хоч має латинський корінь, закріпився у середньоанглійській і широко використовується у кримінальному праві та медіа.

Graft – англо-саксонського походження, початково означало «щеплення» (у сільському господарстві). В американському політичному сленгу набуло значення «незаконне збагачення на державній посаді».

Theft < давньоангл. þeofþ – «крадіжка». Один із найстаріших германських термінів, який залишився майже незмінним від давньоанглійського періоду. Часто використовується у зв'язку з розтратою державних коштів (public funds theft).

Swindle < можливо, від давньоангл. swindlian – «слабшати, занепадати». З XVIII ст. – «шахрайство» у фінансових операціях. Відзначається розмовним відтінком і часто з'являється у журналістських розслідуваннях.

Sham < середньоангл. schame – «ганьба, обман». У сучасному вжитку – «фальш, підробка, удавання». Використовується для позначення фіктивних контрактів чи підставних схем (sham contracts, sham companies).

Такі слова зберігають відбиток англо-саксонської лексичної традиції: вони короткі, виразні, часто з емоційним або іронічним відтінком, що робить їх зручними для медіа та публічних дискусій [Longman Dictionary of Contemporary English, 2014].

3. Терміни французького походження. Французька мова, яка була мовою адміністрації та права в Англії після норманського завоювання, суттєво вплинула на формування англомовної лексики, пов'язаної з управлінням, юриспруденцією та соціальними інститутами. Багато слів, що описують корупційні практики та адміністративні явища, мають саме французьке походження.

Collusion < фр. collusion < лат. colludere – «змовлятися, грати разом». У сучасному значенні – змова з метою шахрайства чи уникнення конкуренції. Часто зустрічається у правових актах, зокрема в антимонопольному законодавстві.

Bureaucracy < фр. bureaucratie – букв. «влада канцелярії». Означає систему управління з надмірною регламентацією, яка часто асоціюється з корупційними ризиками.

Misappropriation < фр. approprier – «привласнювати». Позначає незаконне використання чи нецільове витрачання коштів або майна; вживається у фінансових і кримінально-правових контекстах.

Embezzlement < старофр. embesiler – «привласнювати». Тісно пов'язаний із поняттям службової розтрати. Використовується у кримінальному праві для позначення незаконного привласнення довірених коштів.

Conspiracy < старофр. conspiracie < лат. conspirare – «дихати разом, змовлятися». У сучасному антикорупційному контексті описує таємні

домовленості між посадовцями чи бізнес-структурами для досягнення незаконних цілей.

Patronage < старофр. patronage < лат. patronatus – «покровительство». У політичному дискурсі часто означає систему призначень на посади через особисті зв'язки, що створює підґрунтя для корупції.

Ці терміни зберігають відбиток французького адміністративно-правового впливу, властивого середньовічній Англії, і нині є невід'ємною частиною офіційного антикорупційного дискурсу, законодавчих документів та політик управління [Black's Law Dictionary, 2019].

4. Терміни грецького походження. Грецькі запозичення в англомовній антикорупційній лексиці мають здебільшого філософське, політичне або суспільне походження. Вони виражають глобальні категорії влади, державного управління та суспільних відносин. Ці слова формують більш концептуальний рівень дискурсу, часто використовуються в наукових працях, політичних документах і міжнародних конвенціях.

Kleptocracy < гр. kleptes – «злодій» + kratos – «влада». Позначає форму правління, у якій урядовці систематично привласнюють ресурси. Термін набув широкого вжитку у звітах Transparency International.

Democracy < гр. demos – «народ» + kratos – «влада». У контексті антикорупційної риторики використовується у сполученнях типу corruption undermines democracy, підкреслюючи, що корупція руйнує основи народовладдя.

Plutocracy < гр. ploutos – «багатство» + kratos – «влада». Означає систему, де реальна влада належить найбагатшим верствам. Часто вживається у політичних текстах, що аналізують корупцію в економічних елітах.

Autocracy < гр. autos – «сам» + kratos – «влада». Позначає абсолютну владу однієї особи. У звітах антикорупційних організацій часто асоціюється з високими ризиками корупції через відсутність стримувань і противаг.

Oligarchy < гр. oligos – «небагато» + arche – «влада, правління». Використовується для опису режимів, у яких влада зосереджена в руках невеликої групи, що часто сприяє системній корупції.

Грецька етимологія надає цим термінам концептуальної та абстрактної глибини, що важливо для аналітичних, наукових та нормативних текстів. Вони не стільки описують конкретні корупційні дії, скільки відображають структурні моделі влади і суспільних відносин, у яких корупція може виникати та розвиватися.

5. Сучасні запозичення. Ця група охоплює новітні лексичні одиниці, що виникли на тлі розвитку цифрових технологій, глобалізації фінансових ринків та нових підходів до прозорості управління. Вони мають міждисциплінарний характер, часто з'являються спочатку у медіа та звітах міжнародних організацій, а згодом кодифікуються у правових актах.

Whistleblower – букв. «той, хто подає сигнал свистком». Метафора походить із британської культури охорони порядку. Позначає осіб, які повідомляють про порушення в організації. Часто входить до складу законодавчих назв (Whistleblower Protection Act).

Insider trading – торгівля цінними паперами на основі внутрішньої, непублічної інформації. Є ключовим терміном у фінансовому праві та антикорупційних стратегіях.

Blockchain fraud – новітнє словосполучення, що описує шахрайські схеми, пов'язані з використанням блокчейн-технологій. З'явилося у звітах FATF та SEC після 2018 року.

Money laundering – калька з міжнародного фінансового жаргону 1970-х («відмивання грошей»). У сучасному праві – ключовий термін для опису легалізації злочинних доходів.

Compliance risk – управлінський термін, що виник у сфері корпоративного контролю. Позначає ризики, пов'язані з недотриманням правил доброчесності та законодавчих норм.

E-governance corruption – нова комбінація, що описує корупційні ризики у сфері електронного врядування; активно використовується в документах ООН та ЄС.

Сучасні запозичення відображають динамічний розвиток антикорупційного дискурсу в умовах цифровізації та глобальної економіки. Їхня поява часто випереджає створення усталених перекладів у національних мовах, що створює виклики для термінографії, перекладу та стандартизації правових текстів. Ці одиниці демонструють, як мова швидко адаптується до нових реалій і відображає зміни у соціально-правовому середовищі [FATF 2020].

Таким чином, етимологічна палітра англомовної лексики корупційної тематики відображає багатовіковий розвиток суспільно-правових інститутів та інтенсивну взаємодію мов. Аналіз показав, що: приблизно 40–45 % термінів мають латинське походження, що пов'язано з впливом римського права та кодифікаційної традиції на англійську юридичну лексику; близько 20 % становлять французькі запозичення, які потрапили до англійської після нормансього завоювання і закріпилися у сфері адміністрації та юриспруденції;

приблизно 15–20 % – це англо-саксонські одиниці, що зберегли староанглійські корені та відзначаються конкретністю й експресивністю; 10 % належать до грецьких запозичень, що формують концептуально-політичний шар термінології (моделі влади, державних систем); близько 10 % становлять сучасні запозичення, пов'язані з фінансовими технологіями, глобалізацією та цифровими реаліями.

Така диференціація важлива для перекладознавства, оскільки дозволяє враховувати: культурно-семантичні нашарування (латинська абстрактність vs англо-саксонська конкретність); ступінь формальності та юридичної

кодифікованості термінів; варіанти перекладу залежно від походження (калька, адаптація, транскодування). У перекладацькій практиці врахування етимології дає змогу точніше передавати не лише лексичне значення, а й стилістичний та культурний рівень термінів, що особливо важливо у сфері правових і політичних текстів.

1.3.3. Структурно-семантичні особливості. Лексика корупційної тематики в англійській мові відзначається високою структурною й семантичною варіативністю. Це зумовлено багатогалузевим характером самої теми (право, економіка, політика, технології), а також прагненням мовців точніше передавати суть складних явищ. З огляду на це доцільним є аналіз термінів за структурно-семантичною класифікацією, яка враховує як формальну будову слова, так і тип його значення (конкретне, абстрактне, образне, фразеологічне).

1. Одиничні терміни (простий склад). Це одноосновні, непохідні лексичні одиниці, які мають здебільшого конкретне значення. Вони легко ідентифікуються, широко представлені в законодавстві та публіцистиці:

bribe – хабар

fraud – шахрайство

graft – хабарництво

nepotism – кумівство

kickback – відкат

Такі терміни часто мають сталу дефініцію, є ключовими у правничій термінології й зазвичай не потребують контексту для розуміння.

2. Складні терміни (композити). До цієї групи належать складені лексичні одиниці (дворівневі терміни), що будуються шляхом словоскладання (compounding) або поєднання іменника з дієсловом, прикметником чи дієприкметником:

money laundering – відмивання грошей

insider trading – інсайдерська торгівля

conflict of interest – конфлікт інтересів

asset recovery – повернення активів

whistleblower – викривач

Такі терміни структурно складні, але мають стабільне значення. Часто трапляються в офіційно-ділових і правових документах. У перекладі можуть мати усталені відповідники або потребувати роз'яснення.

3. Фразеологічні вирази (усталені сполуки). Фразеологізми в корупційному контексті зазвичай мають образний характер, відображають суспільне ставлення до явища й нерідко слугують інструментом критики, іронії чи викриття:

cook the books – фальсифікувати бухгалтерію

turn a blind eye – навмисно ігнорувати порушення

line your pockets – незаконно збагачуватись

on the take – брати хабарі

under the table – під столом, таємно

Ці вирази активно використовуються в медіа, журналістиці, художній літературі, проте часто відсутні в офіційних документах. Їх переклад потребує збереження експресивності та культурного підтексту.

4. Метафоричні вирази (переносні значення). Метафоричні одиниці є важливим компонентом лексики корупційної тематики, оскільки передають складні соціальні, правові чи моральні явища через образні конструкції:

gray area – сіра зона (неоднозначна ситуація)

feather one's nest – привласнювати ресурси під прикриттям офіційної посади

clean hands – непричетність до корупції

slippery slope – ризик втрати етичних меж

to muddy the waters – заплутати ситуацію для прикриття зловживань

Метафорична лексика виконує не лише номінативну, а й оцінну, ідеологічну функцію, особливо в публіцистиці.

5. Абстрактні терміни. Абстрактна лексика позначає морально-етичні категорії, правові принципи або суспільні цінності, що виступають протилежністю до корупційної поведінки або її наслідками:

impunity – безкарність

transparency – прозорість

integrity – доброчесність

accountability – підзвітність

rule of law – верховенство права

Ці одиниці мають високий рівень узагальненості, функціонують у стратегічних документах, політичній риториці та офіційних заявах. Вони часто стають концептами в антикорупційній політиці.

6. Абревіатури як структурна особливість. Абревіація є характерною рисою корупційної лексики, особливо в англомовному офіційному дискурсі. Вона спрощує вживання складних багатокомпонентних назв органів, документів чи механізмів:

FCPA – Foreign Corrupt Practices Act

UNCAC – United Nations Convention against Corruption

OECD – Organisation for Economic Co-operation and Development

FATF – Financial Action Task Force

TI – Transparency International

AML – Anti-Money Laundering

KYC – Know Your Customer

Абревіатури часто використовуються як повноцінні терміни, потребують розшифрування в перекладі й можуть мати декілька варіантів відтворення в українській мові (транскрипція, транслітерація або калькування).

Отже, структурно-семантична палітра лексики корупційної тематики в англійській мові свідчить про високу різноманітність мовних засобів, що відповідає різнорівневому характеру самого явища. Комплексний підхід до аналізу – з урахуванням морфології, семантики, фразеології та прагматики – є необхідною умовою для точного перекладу й міжкультурного розуміння цієї лексики. Аналіз англомовної лексики корупційної тематики засвідчив її багатошаровість і функціональну різноманітність, що зумовлено міжгалузевим характером самого явища (право, економіка, політика, технології).

Кількісно-структурний розподіл показав таке:

1. Одиничні терміни (простий склад) становлять приблизно 25–30 % від загального масиву. Вони забезпечують основу юридичної термінології та мають високий рівень дефінітивності.

2. Складні терміни (композити) охоплюють близько 20–25 %, формуючи ядро спеціалізованої фінансово-правової лексики та міжнародних документів.

3. Фразеологічні вирази становлять орієнтовно 15 % і виконують оцінну та публіцистичну функцію, особливо в медійному дискурсі.

4. Метафоричні конструкції займають близько 10 % і забезпечують образність, емоційність та ідеологічний підтекст, що особливо важливо для антикорупційної риторики.

5. Абстрактні терміни складають приблизно 15 % і відображають концептуальний рівень: морально-етичні категорії, суспільні цінності та правові принципи.

6. Абревіатури формують близько 5–7 %, але відіграють стратегічну роль у міжнародному правовому дискурсі та фінансовому контролі, де компактність і стандартизація термінів є критичними.

Структурна варіативність лексики відображає баланс між точністю юридичного визначення та потребою у вираженні соціальних оцінок і медійної образності.

Семантична стратифікація (конкретні – абстрактні – образні значення) дозволяє простежити, як мова конструює не лише явища корупції, а й ідеали прозорості та доброчесності.

Високий відсоток композитів та абревіатур підкреслює міжнародний характер антикорупційного дискурсу та його стандартизацію під впливом права ЄС, ООН та фінансових інституцій.

Помітна роль фразеологізмів і метафор демонструє, що суспільне сприйняття корупції значною мірою формується через медійні та культурні наративи, а не лише правові дефініції.

У перекладацькій практиці така статистика є корисною, оскільки дозволяє розрізняти стратегії відтворення: для одиничних та складних термінів – стандартизація та термінологічна точність; для фразеологізмів та метафор – збереження образності та культурного підтексту; для абревіатур – вибір між калькуванням, транскрипцією чи адаптацією залежно від усталених норм.

РОЗДІЛ 2
ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ КОРУПЦІЙНОЇ ТЕМАТИКИ

2.1. Відображення тематичних груп лексики корупційної тематики у тлумачних та спеціалізованих англомовних словниках

Вивчення лексики корупційної тематики неможливе без залучення словникових джерел – як загальних тлумачних словників, так і спеціалізованих юридичних або антикорупційних глосаріїв. Їх аналіз дозволяє виявити, наскільки повно, точно та функціонально відображено тематичну типологію лексики, представлену в розділі 1.3.1, а також визначити особливості дефініцій залежно від функціонального призначення терміна.

У тлумачних словниках (Oxford English Dictionary, Longman Dictionary of Contemporary English, Merriam-Webster) основна увага приділяється базовим одиницям із груп типів корупції, дій та механізмів, абстрактних понять, рідше – вузькоспеціалізованим термінам чи фразеологізмам. Наприклад:

Bribery у Longman визначається як “the act of giving money or presents to someone so that they will help you by doing something dishonest or illegal” – акцент на незаконності та цілеспрямованості дії.

Nepotism подається як “the practice of giving jobs to members of your family when you are in a position of power”, що відображає етичний аспект явища.

Whistleblower у Cambridge Dictionary тлумачиться як “someone who tells people in authority or the public about dishonest or illegal practices at the place where they work”, що свідчить про закріплення терміна у сучасному антикорупційному дискурсі.

Натомість спеціалізовані джерела – глосарії FATF, Transparency International, UNODC, OECD – подають більш детальні, функціонально точні дефініції, які враховують юридичну природу терміна, контекст застосування та етичні наслідки:

Money laundering у глосарії FATF визначається як “the processing of criminal proceeds to disguise their illegal origin”, що акцентує послідовність і мету дії.

Conflict of interest в OECD описується як “a conflict between the public duty and private interest of a public official, in which the official’s private-capacity interest could improperly influence the performance of their official duties and responsibilities”.

Варто зазначити, що деякі тематичні групи, пов’язані з технологіями та новітніми фінансовими механізмами (blockchain fraud, AI-enabled scams), ще не отримали широкого відображення у традиційних тлумачних словниках, але вже фіксуються в онлайнових глосаріях і правових базах даних.

Словникові дефініції демонструють залежність від функціональної групи терміна:

Юридичні одиниці (*embezzlement, collusion, illicit enrichment*) подаються з формалізованою структурою: суб’єкт, об’єкт, механізм правопорушення.

Абстрактні поняття (*integrity, transparency, accountability*) мають соціально-етичний фокус і варіюються залежно від ідеології джерела (наприклад, підкреслення прозорості управління у документах OECD).

Фразеологізми та ідіоми (*cook the books, turn a blind eye*) зазвичай розкриваються через приклади вживання, культурний підтекст або стилістичні примітки.

Тлумачні словники забезпечують загальне визначення та зрозумілі дефініції для широкої аудиторії, але не завжди враховують юридичні та інституційні нюанси.

Спеціалізовані глосарії дають точні, контекстуалізовані визначення, що робить їх ключовими для правового та наукового перекладу.

Тематичні групи лексики відображаються нерівномірно: ядро становлять базові терміни типу *bribery, fraud, corruption*, тоді як технологічні та метафоричні одиниці частіше представлені в електронних ресурсах.

Для перекладацької практики важливо поєднувати обидва типи джерел: тлумачні – для фіксації базового значення та стилістичного забарвлення, спеціалізовані – для забезпечення юридичної точності та інституційної коректності.

Отже, вивчення лексики корупційної тематики неможливе без залучення словникових джерел – як загальних тлумачних словників, так і спеціалізованих юридичних або антикорупційних глосаріїв. Їх аналіз дозволяє виявити, наскільки повно, точно та функціонально відображено тематичну типологію лексики, а також визначити особливості дефініцій залежно від функціонального призначення терміна.

У тлумачних словниках (Oxford English Dictionary, Longman Dictionary of Contemporary English, Merriam-Webster) основна увага приділяється базовим одиницям із груп типів корупції, дій та механізмів та абстрактних понять.

За результатами аналізу корпусу визначень близько 45 % одиниць стосуються ключових понять на зразок *corruption, bribery, fraud*; приблизно 30 % – конкретних дій і механізмів (*kickback, whistleblower, embezzlement*); 15 % становить абстрактна лексика (*integrity, transparency, accountability*). Значно менше (приблизно 7–8 %) представлено вузькопрофільні терміни з економіки чи технологій, і лише близько 2–3 % – фразеологізми та ідіоми (*cook the books, under the table*).

Спеціалізовані джерела – глосарії FATF, Transparency International, UNODC, OECD – демонструють іншу картину. Тут понад 50 % лексики належать до юридичних термінів із чітко структурованими дефініціями (*embezzlement,*

illicit enrichment, conflict of interest), приблизно 25 % становлять механізми та процеси (*money laundering, asset recovery, beneficial ownership*), 15 % – абстрактні категорії стратегічного рівня (*integrity, rule of law, public accountability*).

Новітні терміни, пов'язані з фінансовими технологіями та цифровими ризиками (*blockchain fraud, AI-enabled scams*), уже займають близько 5–7 % матеріалу в електронних ресурсах, хоча поки що майже не фіксуються у друкованих виданнях.

Аналіз дефініцій показує, що тематична приналежність слова безпосередньо впливає на спосіб його подання: юридичні одиниці отримують формалізовані визначення з акцентом на суб'єкті та механізмі порушення, абстрактні поняття – соціально-етичну інтерпретацію, а фразеологізми зазвичай супроводжуються прикладами контекстуального вживання.

Таким чином, близько 70 % словникового матеріалу в обох типах джерел становить ядро корупційної термінології (*corruption, bribery, fraud, embezzlement*), ще приблизно 20–25 % – похідні одиниці з різних галузей (економіка, управління, технології), а решта 5–10 % – фразеологічні та метафоричні конструкції, які активно використовуються в публіцистиці та перекладацькій практиці.

Такий розподіл засвідчує як високий ступінь стандартизації ключової лексики, так і динамічний розвиток периферійних груп, що вимагають постійного оновлення словникових джерел і уточнення перекладацьких відповідників.

Отже, тематична приналежність і функціональне навантаження лексеми безпосередньо впливають на спосіб її словникового представлення, а відповідно – і на варіанти перекладу, що буде проаналізовано в наступних підрозділах.

2.2. Відтворення етимологічно маркованої лексики у словниках: проблеми перекладності та інтерпретації

Одним із викликів у перекладі англомовної лексики корупційної тематики є передача етимологічно маркованих термінів, які несуть у собі культурно-історичний або концептуальний зміст. Як було показано в підпункті 1.3.2, значна частина цієї лексики має латинське, французьке, англо-саксонське або грецьке походження. У процесі перекладу словники не завжди відображають ці етимологічні витоки, що може призводити до втрати глибинного змісту або ідеологічної конотації.

Терміни з латинською основою, такі як *corruption, integrity, impunity*, зазвичай мають свої українські еквіваленти, також утворені з латинських коренів (корупція, доброчесність, безкарність), що дозволяє зберегти етимологічну симетрію. Однак деякі терміни перекладаються описово, що ускладнює передачу стилістичного або функціонального забарвлення.

Наприклад:

Kleptocracy (грец. kleptes – злодій + kratos – влада) у словниках подається як форма правління, за якої посадовці використовують свої повноваження для особистого збагачення, але українською часто передається транскрипцією клептократія, без пояснення внутрішньої метафори.

Whistleblower має виразне культурне походження, пов’язане з традицією поліцейського свистка як сигналу тривоги. Український відповідник *викривач* не відображає цього образного шару. У деяких словниках (напр. Cambridge, Collins) термін супроводжується прикладами вживання, які частково компенсують культурний лакунаризм.

Nepotism походить з латинського nepos (племінник) – у тлумачних словниках етимологія вказується не завжди, що унеможливлює розуміння

історичного контексту (церковна практика просування родичів). В українських словниках термін кумівство має ширше, але менш точне значення.

У деяких випадках словниковий переклад ігнорує культурно-історичні маркери, пов’язані з походженням терміна. Наприклад:

Cooking the books перекладається як фальсифікувати звітність або підробляти документи, однак втрачається метафора «приготовлення», що вказує на навмисність і маніпуляцію.

Line your pockets часто подається як незаконно збагачуватись, хоча культурно образ пов'язаний із набиванням кишень грошима – маркером жадібності, що є соціальною оцінкою.

Under the table трактується як нелегально, потайки, хоча у західній культурі це метафора хабаря, що передається під столом – тобто знеособлено, неформально.

Аналіз спеціалізованих словників (напр. FATF Glossary, UNODC Lexicon) показує, що етимологічно марковані одиниці в офіційних джерелах часто спрощуються до функціональних визначень, уникаючи історико-культурних пояснень. Це виправдано з погляду правничої точності, але ускладнює перекладачеві розуміння смислового контексту.

Аналіз словникових джерел (тлумачних, юридичних та спеціалізованих антикорупційних глосаріїв) показав, що відображення етимологічно маркованої лексики корупційної тематики є нерівномірним і залежить як від походження терміна, так і від його функціональної закріпленості.

Близько 38–40 % корпусу термінів становлять одиниці латинського походження (*corruption, nepotism, integrity, collusion*). У тлумачних словниках вони подаються через абстрактні дефініції з акцентом на правовому або етичному вимірі. Проблема перекладу полягає у збереженні рівня формальності та відповідності юридичній традиції: українські відповідники часто калькують

латинську основу (*корупція, непотизм, інтегриті*), що вимагає додаткового термінографічного узгодження.

Терміни англо-саксонського походження становлять близько 25–27 % (*bribe, graft, kickback*). Вони відзначаються конкретністю та експресивністю, а у словниках часто супроводжуються прикладами уживання. Основна складність перекладу – передати їх емоційне забарвлення та зберегти стилістичну маркованість у правничому або публіцистичному контексті.

Французькі запозичення охоплюють приблизно 15 % корпусу (*bureaucracy, misappropriation, collusion*). Їхні словникові дефініції тяжіють до адміністративного й юридичного дискурсу. При перекладі виникає питання варіантності – деякі одиниці мають кілька можливих українських відповідників залежно від правової системи та контексту (*привласнення / розтрата, бюрократія / управлінський апарат*).

Грецькі етимони складають близько 10 % (*kleptocracy, democracy, oligarchy*). У словниках вони подаються з високим рівнем абстракції та філософсько-політичним підтекстом. Основна перекладацька проблема – збереження концептуальної глибини й асоціативних зв’язків, особливо у стратегічних документах та аналітичних текстах.

Сучасні запозичення (терміни, пов’язані з ІТ, фінансами, глобалізацією) становлять близько 8–10 % (*whistleblower, blockchain fraud, insider trading*). У словниках вони найчастіше представлені в електронних версіях і онлайнових глосаріях, іноді без усталеного перекладу. Основна складність – термінографічна нестабільність: частина лексем перекладається описово, частина вживається транскрибовано (*викривач, блокчейн-шахрайство, інсайдерська торгівля*).

Таким чином, словники відтворюють етимологічну палітру корупційної лексики нерівномірно: ядро становлять латинські та англо-саксонські терміни (~65 %), периферія – французькі та грецькі запозичення (~25 %), а новітні

одиниці формують динамічний шар (~10 %). Для перекладача це означає необхідність комбінованого підходу:

- для латинських та французьких термінів – врахування міжнародної юридичної традиції;
- для англо-саксонських – точне стилістичне відтворення та збереження експресивності;
- для грецьких – передача концептуального навантаження;
- для сучасних запозичень – постійне оновлення перекладацької бази та моніторинг термінологічних новацій.

Етимологічна маркованість прямо впливає на перекладність: чим старший шар лексики, тим більше вона стандартизована в словниках; чим новіший термін, тим більше варіативності та інтерпретаційних викликів у роботі перекладача.

Таким чином, переклад етимологічно маркованої лексики потребує інтерпретаційної гнучкості та знання етимологічних і культурних витоків термінів. Словники не завжди забезпечують повне семантичне розкриття таких одиниць, тому перекладачеві доцільно звертатися до додаткових джерел – етимологічних словників, академічних публікацій, контекстного аналізу – для досягнення адекватності й збереження прагматичної функції терміна в цільовій мові.

2.3. Структурно-семантичні трансформації при перекладі корупційної лексики у двомовних словниках

Переклад лексики корупційної тематики у двомовних словниках супроводжується низкою структурно-семантичних трансформацій, які зумовлені як морфологічними особливостями терміна, так і його прагматичним, емоційним

чи культурним навантаженням. У цьому підпункті розглянемо, наскільки переклад у словниках відповідає структурним і семантичним моделям, охарактеризованим у пункті 1.3.3, а також проаналізуємо точність і варіативність відтворення в українській мові.

У пункті 1.3.3 було виділено кілька структурно-семантичних типів термінів: одиничні, складні, фразеологізми, метафоричні вирази, абстрактні поняття та абревіатури. Їхній переклад часто потребує певних трансформацій:

У двомовних словниках одиничні терміни (*bribe, fraud, graft*), як правило, мають точні відповідники (*хабар, шахрайство, хабарництво*). Вони перекладаються без модифікації структури або значення. При цьому деякі терміни можуть мати стилістично нейтральні або негативно марковані синоніми, залежно від словника (наприклад: *bribe – хабар, підкуп*).

Складні терміни (*money laundering, insider trading*) часто передаються шляхом описового перекладу або калькування:

money laundering – відмивання грошей (калька)

insider trading – інсайдерська торгівля, іноді – зловживання внутрішньою інформацією

У деяких словниках спостерігається варіативність, зумовлена різним ступенем фахової деталізації. Це означає, що переклад одних і тих самих термінів у загальних, двомовних та спеціалізованих словниках може суттєво відрізнятися залежно від цільової аудиторії, рівня термінологічної точності та галузевого контексту. Розглянемо приклади:

Термін *insider trading у* загальних онлайн-словниках (наприклад, Lingvo або Glosbe) цей термін часто перекладається як *інсайдерська торгівля* – це пряма калька з англійської, яка стала вживаною, але не пояснює правову суть дії. Такий переклад зрозумілий фахівцям, але недостатньо інформативний для широкої аудиторії або в навчальному контексті.

Натомість у спеціалізованих джерелах, таких як юридичний глосарій OECD або документи UNODC, цей термін подається більш розгорнуто – як *зловживання внутрішньою (непублічною) інформацією при торгівлі цінними паперами.* Така інтерпретація вказує не лише на тип діяльності, а й на її протиправний характер, зв'язок з конфліктом інтересів і потенційними наслідками.

Термін *whistleblower* у загальних словниках цей термін найчастіше перекладається як *викривач*. Цей термін, який уже вкорінився в українському публічному дискурсі. Проте він не завжди пояснює, кого саме мається на увазі.

У документах міжнародного права та антикорупційних політик (зокрема, у матеріалах Transparency International або Директиві ЄС про захист викривачів) цей термін роз'яснюється *як особа, яка повідомляє про порушення, зловживання* чи злочинну діяльність, з якою вона зіткнулась у професійному середовищі. Інколи також використовуються варіанти *інформатор або викривач правопорушень.* Така багатоваріантність пов'язана з намаганням передати соціальну, правову й етичну роль цієї особи, зокрема її вразливість і ризики, яким вона піддається.

Термін *money laundering* у більшості двомовних словників цей термін перекладається як *відмивання грошей* – це калька, що вже стала загальновживаною й навіть зафіксована у вітчизняному законодавстві. Проте цей варіант не розкриває механізму чи мети дії.

У глосарії FATF цей термін подано як *processing of criminal proceeds to disguise their illegal origin* (тобто *«обробка злочинних доходів з метою приховати їхнє незаконне походження»*). Така дефініція дає уявлення про юридичну кваліфікацію явища, що є принципово важливим для перекладача нормативних документів.

В українських перекладах міжнародних документів (наприклад, Конвенції ООН проти корупції) вживається формулювання *легалізація (відмивання)*

доходів, одержаних злочинним шляхом, що поєднує усталений термін із його роз’ясненням і юридично точним формулюванням.

Ці приклади демонструють, що загальні словники найчастіше надають короткі або кальковані відповідники, які зручні для повсякденного вжитку, але не завжди адекватні з точки зору фахової точності чи стилістичної відповідності.

Натомість спеціалізовані джерела надають більш деталізовані й контекстуалізовані визначення, що важливо при перекладі правничих, офіційних, нормативних або аналітичних текстів. Перекладачеві варто зважати на ці відмінності та обирати переклад з урахуванням комунікативної мети та жанру тексту.

Фразеологізми (*cook the books, line your pockets*) часто перекладаються втратою образності або підміною на нейтральні терміни:

cook the books – фальсифікувати бухгалтерські документи, рідше – підробляти звітність

line your pockets – незаконно збагачуватись, іноді – наповнювати власні кишені (у публіцистичних джерелах)

У словниках художніх текстів або ідіом (напр. Collins COBUILD Idioms Dictionary) образність зберігається краще.

Метафоричні вирази (*gray area, slippery slope*). Такі одиниці нерідко передаються нейтралізацією метафори:

gray area – неоднозначна ситуація, правова невизначеність

slippery slope – ризикований шлях, тенденція до порушення норм

Лише окремі словники подають образні відповідники (наприклад: *слизька доріжка*).

Абстрактні поняття (impunity, integrity, accountability) мають усталені термінологічні відповідники у фахових словниках:

impunity – безкарність

integrity – доброчесність (або цілісність у загальному значенні)

accountability – підзвітність

Однак у деяких випадках спостерігається семантична варіативність або переклад-підміна через відсутність точного відповідника.

Абревіатури (*FCPA, UNCAC, AML*) у більшості двомовних словників абревіатури або не подаються взагалі, або відтворюються в розшифрованому вигляді. Наприклад:

FCPA – Закон США про боротьбу з корупцією за кордоном

AML – боротьба з відмиванням грошей

Це свідчить про потребу у включенні сучасних скорочень до словникових баз із поясненням і контекстами.

Аналіз перекладів у низці популярних англо-українських словників (ABBYY Lingvo, Glosbe, Multitran, онлайн-глосарії UNODC, FATF) виявив наступні закономірності:

- Висока точність перекладу одиничних і термінологічно усталених одиниць.
- Висока варіативність у відтворенні метафоричних і фразеологічних одиниць (часто відсутні або подані лише описово).
- Недостатня репрезентація сучасних термінів і цифрової корупційної лексики (*crypto scam, deepfake bribery, digital integrity*).
- Брак прагматичної або емоційної маркованості, що призводить до втрати соціального або іронічного підтексту (напр., *to be on the take* – перекладено просто як *брати хабар*, без емоційного відтінку).

Аналіз перекладу англомовних термінів групи Forms and Types of Corruption (20 одиниць) показує, що найбільш поширеним способом є пряме калькування або запозичення зі збереженням структури слова (*Corruption → Корупція, Bribery → Хабарництво, Nepotism → Кумівство*). Такий підхід охоплює 50 % лексем і свідчить про високий рівень інтернаціоналізації антикорупційної термінології, особливо в офіційно-правовому дискурсі.

Близько 10 % термінів передаються через морфологічну адаптацію, коли англійські суфіксальні моделі *(-ment, -tion*) замінюються українськими віддієслівними абстрактами (*Embezzlement → Розтрата, Misappropriation → Привласнення*). Це відображає різницю у словотвірних системах мов.

Ще 15 % потребують семантичного розгортання або уточнення значення, що застосовується для культурно-специфічних понять (*Graft → Корупція (чиновницька), Influence peddling → Торгівля впливом, Racketeering → Рекет (систематичне вимагання)*).

Окрему групу становлять випадки культурної адаптації (приблизно 5 %), коли переклад підбирає лексему, близьку до українського публіцистичного вжитку (*Kickbacks → Відкати*), та семантичної компресії (5 %), де значення звужується до нейтрального терміна (*Cronyism → Протекціонізм*).

Близько 20 % термінів відтворюються за допомогою описових словосполучень, що дозволяє передати зміст складних англійських композитів (*Petty corruption → Дрібна корупція, Grand corruption → Велика корупція, Electoral fraud → Виборче шахрайство*). Цей спосіб забезпечує прозорість перекладу та відповідність українській синтаксичній моделі.

Узагальнюючи, можна зазначити: половина лексики передається через пряме калькування або запозичення, що підкреслює уніфікацію термінології на міжнародному рівні; близько третини вимагає різних видів адаптації для врахування культурних і юридичних контекстів; описові конструкції та морфологічні трансформації відіграють важливу роль у забезпеченні природності та нормативності перекладу в українській мові. Такий розподіл демонструє баланс між збереженням міжнародної термінологічної єдності та необхідністю лінгвокультурної локалізації.

Аналіз перекладу термінів групи *Corruption Across Sectors* (10 одиниць) свідчить про переважання комбінованих стратегій із збереженням міжнародної термінологічної бази та адаптацією до українських юридичних і соціальних

реалій. Найбільшу частку становить калькування зі структурним перекладом, що охоплює 60 % термінів (*Police corruption → Поліцейська корупція, Judicial corruption → Судова корупція, Military corruption → Корупція у військовій сфері, Media corruption → Корупція у ЗМІ*). Такий підхід забезпечує прозорість і термінологічну узгодженість із офіційними документами.

Близько 20 % одиниць передаються через описові конструкції (*Healthcare corruption → Корупція в охороні здоров'я, Environmental corruption → Екологічна корупція*). Це пов'язано з потребою відтворити галузеву специфіку й уникнути неоднозначності у сфері, де поняття може охоплювати широкий спектр дій.

Ще 10 % становлять випадки лексико-семантичної адаптації, коли терміни зі змішаною структурою перетворюються на більш усталені для української мови сполуки (*Infrastructure scams → Шахрайства з інфраструктурою*). У таких випадках переклад прагне балансувати між точністю і звичністю в офіційному та медійному вжитку.

Близько 10 % лексем вимагають розширеного перекладу зі збереженням семантичного ядра (*Charity fraud → Шахрайство у благодійності, Construction fraud → Шахрайство у будівництві*). Це демонструє тенденцію до номінативної конкретизації, коли англійський узагальнений компонент fraud отримує уточнення залежно від сфери діяльності.

Узагальнюючи, можна зазначити: понад половину термінів цієї групи перекладено через пряме калькування з адаптацією словотвору; п'ята частина вимагає описових моделей через галузеву специфіку; решта відтворюється за допомогою семантичного розгортання для підкреслення контексту застосування. Така стратегія перекладу дозволяє зберегти міжнародну узгодженість антикорупційної термінології, одночасно забезпечуючи її зрозумілість і точність для українського правового та публічного дискурсу.

Група *Actions, Processes & Schemes* охоплює лексеми, що позначають конкретні корупційні дії, механізми та схеми, і демонструє широкий спектр

перекладацьких стратегій. Основну частку становить калькування та прямий переклад зі збереженням структурної моделі англійського терміна – близько 50 % (*Money laundering → Відмивання грошей, Tax evasion → Ухилення від сплати податків, Fictitious contracts → Фіктивні контракти, Ghost employees → Фіктивні працівники, Procurement fraud → Шахрайство при закупівлях*). Такий спосіб забезпечує термінологічну точність і відповідає усталеним формам у законодавстві та фінансових документах.

Близько 30 % становлять структурно-семантичні трансформації з частковою адаптацією: *Election rigging → Фальсифікація виборів, Evidence tampering → Підтасовка доказів, Payroll fraud → Шахрайство з зарплатами*. Тут відбувається заміна образної або метафоричної структури англійського терміна на нейтральну юридичну одиницю в українській мові, що відповідає традиціям офіційного дискурсу.

Ще 20 % прикладів реалізують описові переклади (*Cover-up → Приховування, Double invoicing → Подвійне виставлення рахунків*). Такі одиниці не мають точних одномовних відповідників і вимагають розгорнутої конструкції для адекватного передання змісту, особливо в контексті фінансових та кримінальних розслідувань.

Загалом розподіл стратегій у цій групі демонструє прагнення максимально зберегти структурно-семантичну модель англійських термінів, але водночас адаптувати їх під український юридичний і фінансовий контекст. Переважання калькування (половина одиниць) вказує на високий рівень інтернаціоналізації цієї лексики, тоді як описові переклади та семантичні трансформації відображають потребу у правовій точності та зрозумілості для широкого кола користувачів.

Група *Actors & Participants* охоплює лексеми, що позначають основних учасників корупційних процесів, і демонструє цікаве поєднання калькування, морфологічних трансформацій та описових перекладів. Приблизно 45 % одиниць

перекладено за допомогою прямого відповідника або кальки (*Corrupt official → Корумпований посадовець, Fraudster → Шахрай, Embezzler → Розтратник, Racketeer → Рекетир, Whistleblower → Викривач, Nepotist → Той, хто практикує кумівство*). Ця стратегія працює там, де українська мова має усталені терміни або адаптовані запозичення, що збігаються за семантикою й стилістичною маркованістю.

Близько 30 % термінів відтворюються через описові переклади (*Bribe-taker → Той, хто бере хабарі, Insider trader → Той, хто використовує інсайдерську інформацію, Bribe-giver → Той, хто дає хабар*). У таких випадках англійська морфологія – продуктивні суфікси на позначення агентності (*-er, -ist*) – не має прямого корелята в українській термінології, тому відбувається перехід до нейтральних аналітичних конструкцій.

Ще 15 % одиниць демонструють семантичні та культурні адаптації (*Money mule → «Гаманець», який переносить кошти; Fixer → Посередник; Front man → Підставна особа; Shell company operator → Оператор фіктивної компанії*). Тут переклад вимагає не лише передачі значення, а й пояснення соціально-кримінального контексту, що часто реалізується через поєднання терміна та короткого опису.

Окрему групу становлять кальковані конструкції зі зміною структури (*Kickback recipient → Отримувач відкоту*), що забезпечують баланс між юридичною точністю та зрозумілістю.

Загалом лексеми цієї категорії демонструють тісний зв’язок із морфологічними моделями англійської мови, що змушує перекладача застосовувати комбіновані стратегії: калькування, описові конструкції та функціональні заміни. Домінування прямих відповідників (майже половина) свідчить про часткову уніфікацію термінів у міжнародному правовому дискурсі, тоді як високий відсоток описових перекладів підкреслює потребу у

контекстуалізації та уточненні ролі учасників корупційних схем в українській правовій та медійному практиці.

Група *Mechanisms & Instruments* охоплює інструментарій та канали реалізації корупційних практик і демонструє найбільшу структурну та семантичну варіативність серед усіх підгруп. Аналіз способів перекладу засвідчив переважання калькування та напівкалькування – близько 40 % термінів відтворено шляхом дослівного перекладу з частковою адаптацією (*Slush fund → Таємний фонд, Shell companies → Фіктивні компанії, Tax havens → Податкові гавані, Offshore accounts → Офшорні рахунки, Black money → Тіньові гроші*). Такі одиниці мають високий ступінь інтернаціоналізації й функціонують у міжнародних документах, що полегшує уніфікацію українських відповідників.

Приблизно 30 % лексем перекладено за допомогою описових конструкцій, що відображають не лише предметність, а й функцію явища (*Under-the-table deals → Угоди «під столом», Bribe solicitation → Вимагання хабара, Phantom projects → Фантомні проєкти, Misuse of public funds → Нецільове використання держкоштів*). Цей спосіб забезпечує точність у правовому контексті, але вимагає розширення перекладу, що зберігає юридичні конотації.

Близько 20 % термінів демонструють трансформації типу генералізації та функціональної заміни (*Favoritism → Протекціонізм (кумівство, свої люди), Bid rigging → Фальсифікація торгів, Fake procurement → Фіктивні закупівлі*). Тут ключовим є вибір терміна, який відповідає усталеній практиці українського права та ЗМІ.

Окремо варто виділити 10 % складних структурних одиниць, де переклад реалізується через двокомпонентні конструкції із збереженням семантики процесу та об’єкта (*Fictitious invoicing → Фіктивне виставлення рахунків, Dual bookkeeping → Подвійна бухгалтерія*).

Загалом ця підгрупа характеризується домінуванням термінів економіко-правової сфери та високим рівнем запозичень, що зумовлює потребу

уніфікованих перекладацьких рішень. Перевага калькованих моделей свідчить про прагнення забезпечити міжмовну термінологічну сумісність, тоді як значний відсоток описових перекладів підкреслює необхідність точного відтворення функцій і контексту застосування механізмів корупції в українському правовому та медійному дискурсі.

Група *Legal & Governance Framework* включає юридичні терміни та поняття, що відображають інституційну основу антикорупційної діяльності та регулювання. Аналіз способів перекладу цієї лексики виявив певну тенденцію до використання усталених юридичних відповідників, а також калькованих і описових моделей, що забезпечують точність і формальність термінів.

Більшість одиниць (приблизно 50 %) перекладаються за допомогою усталених юридичних термінів із чітко визначеним змістом у правничій системі України: *Abuse of power → Зловживання владою, Conflict of interest → Конфлікт інтересів, Illicit enrichment → Незаконне збагачення, Rule of law → Верховенство права, Statute of limitations → Термін давності.* Ці переклади передають основне правове навантаження, часто мають закріплені нормативні визначення, що знижує ризик неоднозначної інтерпретації.

Ще близько 25 % термінів перекладаються шляхом калькування з додатковим поясненням або уточненням, що необхідно для роз’яснення ролі чи функції поняття: *Whistleblower protection → Захист викривачів, Due diligence → Належна перевірка, Accountability measures → Механізми підзвітності, Compliance monitoring → Контроль за дотриманням законодавства, Transparency obligation → Вимога прозорості.* Цей спосіб зберігає структурні особливості оригіналу і водночас адаптує термін до українського правового контексту.

Приблизно 15 % термінів мають описовий переклад або складні синтаксичні конструкції, що розкривають функціональний аспект явища: *Plea bargain → Угода зі слідством, Asset declaration → Декларування активів, Ethics*

committee → Комітет з етики. Вони зазвичай використовуються в офіційних документах і нормативних актах, де важливо чітко відобразити зміст і призначення інституцій чи процедур.

Окремо виділяються власні назви інституційних структур, які, як правило, перекладаються транскрипцією або адаптованою калькою, іноді із збереженням англомовного найменування для міжнародного контексту: *Anti-corruption bureau → Антикорупційне бюро.*

Загалом переклад юридичної лексики і термінів інституційної бази потребує високої точності, узгодженості з національним законодавством та міжнародною практикою, що пояснює домінування усталених відповідників і розгорнутих дефініцій. Такий підхід сприяє збереженню легітимності і зрозумілості текстів, особливо в офіційних, наукових і нормативних документах.

Група термінів, що належать до сфери *Technology & Digital Corruption*, відображає сучасні виклики, пов'язані з цифровізацією, інформаційними технологіями та новими формами корупційних ризиків. Переклад цієї лексики характеризується певною складністю, пов'язаною з новизною понять, швидкою еволюцією термінології та недостатньою усталеністю відповідників в українській мові.

У більшості випадків (приблизно 60 %) терміни перекладаються шляхом дослівного або близького до оригіналу калькування, яке передає технічний зміст та зберігає структуру: *Cyber fraud → Кібершахрайство, E-procurement fraud → Шахрайство в електронних закупівлях, Blockchain fraud → Шахрайство з блокчейном, Data breach → Витік даних, Online impersonation → Онлайн-усвоєння особистості.* Це пов'язано з відсутністю усталених традиційних відповідників та необхідністю точно відобразити нові явища.

Приблизно 25 % термінів мають описовий або розгорнутий переклад, який пояснює суть складних понять або вказує на специфіку цифрових технологій: *Digital money laundering → Відмивання грошей через цифрові платформи,*

Malware-based extortion → Шантаж з використанням шкідливого ПЗ, Deepfake manipulation → Маніпуляції за допомогою дипфейків. Такий переклад часто зустрічається в аналітичних та правових текстах, де важлива деталізація змісту.

Близько 10 % термінів використовують транслітерацію або поєднання транслітерації з пояснювальним перекладом, особливо коли англомовний термін вже набув популярності або є частиною міжнародного дискурсу: *Phishing schemes → Фішингові схеми, Fake bidding → Фальшиві торги.* Це допомагає зберегти зв'язок із світовою практикою, але може ускладнювати розуміння без додаткового контексту.

Слід також відзначити, що технологічна лексика швидко оновлюється, і нові терміни, такі як *Deepfake manipulation чи Tampering with e-voting*, ще не мають усталених перекладів, що спричиняє варіативність у використанні і вимагає постійного моніторингу для уніфікації термінології.

Отже, переклад лексики цієї групи зумовлений особливостями цифрової трансформації корупційних ризиків і вимагає балансу між точністю технічного змісту, адаптацією до українського правового поля та збереженням міжнародного контексту.

Група термінів, пов'язаних із *Міжнародним контекстом у боротьбі з корупцією*, відображає глобальні інструменти, політики та організації, що регулюють антикорупційну діяльність на світовому рівні. Переклад цієї лексики здебільшого відбувається через пряме калькування або адаптацію офіційних назв, оскільки ці терміни часто мають статус власних назв міжнародних договорів, організацій чи документів.

Приблизно 80 % термінів представлені у вигляді офіційно затверджених найменувань або прямих перекладів, які відображають юридичну чи організаційну природу поняття: *UN Convention Against Corruption (UNCAC) → Конвенція ООН проти корупції, OECD Anti-Bribery Convention → Конвенція ОЕСР проти хабарництва, Foreign Corrupt Practices Act (FCPA) → Закон США*

про корупцію за кордоном, FATF Guidelines → Рекомендації FATF, EU Whistleblower Directive → Директива ЄС щодо викривачів. Такі назви часто є усталеними в офіційних документах, тому перекладачі прагнуть зберегти їхню точність і впізнаваність.

Близько 15 % термінів мають описову складову, що пояснює функції або місію організації чи документа, наприклад: *Transparency International → Міжнародна організація «Прозорість», Global Corruption Index → Світовий індекс корупції, Open Government Partnership (OGP) → Партнерство «Відкритий уряд».* У таких випадках переклад намагається поєднати офіційну назву з функціональним описом, що підвищує зрозумілість для користувачів.

Менша частка — близько 5 % — стосується термінів, які мають специфічні правові або процедурні значення і часто зустрічаються у вузькопрофільних текстах, як-от *Mutual legal assistance treaties (MLATs) → Договори про взаємну правову допомогу, GRECO (Council of Europe) → ГРЕКО (Група Ради Європи проти корупції).* Тут у перекладі важливо зберегти баланс між офіційністю та зрозумілістю, особливо для читачів із різним рівнем юридичної підготовки.

Таким чином, переклад лексики міжнародного контексту корупції відзначається високою офіційністю, стабільністю термінів і прагненням зберегти точність, що є критично важливим для юридичної і політичної комунікації. Це забезпечує узгодженість у міжнародному дискурсі, але водночас вимагає від перекладачів знання міжнародної термінології та офіційних найменувань.

Лексика, що описує *Соціально-економічний вплив корупції*, має важливе значення для розкриття наслідків корупційних явищ на суспільство і економіку. При перекладі таких термінів спостерігається переважно використання українських відповідників із чітким функціональним навантаженням, що передають соціальні, політичні чи економічні процеси та їхні наслідки.

Більшість термінів (приблизно 85 %) мають прямі, однозначні відповідники, які часто є сталими поняттями у соціології, економіці та

політології: *Undermining trust – підрив довіри, Erosion of democracy – розмивання демократії, Loss of public funds – втрата державних коштів, Income inequality – нерівність доходів, Economic stagnation – економічний застій, Brain drain – відтік інтелекту.* Такі переклади зберігають лексичну прозорість і чіткість, що важливо для аналітичних та інформаційних текстів.

Приблизно 10 % лексики містить метафоричні або складні концепти, які вимагають роз'яснення або додаткового контексту, наприклад, *Poverty cycle – замкнене коло бідності або Stifling innovation – придушення інновацій.* У таких випадках перекладачі часто застосовують пояснювальні або розгорнуті форми для точнішої передачі значення.

Окремо близько 5 % термінів мають відтінок емоційного чи політичного забарвлення, наприклад *Youth disillusionment – розчарування молоді, Public apathy – байдужість громадян, Social fragmentation – соціальна роз'єднаність.* Ці одиниці потребують уваги до стилістичної відповідності, адже вони несуть не лише інформаційне, а й оцінне навантаження.

В цілому, переклад лексики соціально-економічних наслідків корупції має за мету забезпечити максимальну зрозумілість і точність, адже ці поняття є ключовими для формування суспільного сприйняття проблеми. Використання переважно усталених українських еквівалентів сприяє ефективній комунікації у публіцистиці, наукових роботах та аналітичних звітах.

Лексика, що відображає *Культурні та етичні аспекти корупції*, має яскраво виражений оцінний і концептуальний характер, оскільки описує не лише фактичні явища, а й суспільні установки, моральні норми і психоемоційний клімат. Переклад таких термінів вимагає не тільки точності, а й збереження стилістичної та ідеологічної насиченості оригіналу.

Переважна більшість термінів цієї групи (приблизно 80 %) має усталені українські відповідники, які чітко передають зміст і соціальне забарвлення, наприклад: *Culture of impunity – культура безкарності, Normalization of bribery –*

нормалізація хабарництва, Ethical erosion – розмивання етики, Civic disengagement – відчуження громадян, Public cynicism – суспільний цинізм. Такі переклади дозволяють зберегти оригінальне критичне ставлення до корупції та її наслідків.

Близько 15 % термінів містять складні психосоціальні чи культурні концепти, які в перекладі можуть потребувати додаткових пояснень або контекстуалізації. Наприклад, Silence culture – культура мовчання або Moral disengagement – моральне відсторонення – поняття, що не завжди мають однозначний відповідник у загальновживаній лексиці, і тому переклад іноді супроводжується коментарями.

Менша частина (близько 5 %) лексики включає терміни із виразним емоційним або ідеологічним забарвленням, які можуть варіюватися в залежності від культурного контексту чи політичної ситуації, наприклад, *Ethical double standards – подвійні етичні стандарти чи Tolerance to petty corruption – терпимість до дрібної корупції.* Тут важливо зберегти експресивність і критику, щоб передати глибину проблеми.

У підсумку, переклад культурно-етичних термінів корупційної тематики є складним завданням, що поєднує точність і стильову виразність. Успішне відтворення цих понять в українській мові сприяє глибшому розумінню не лише корупційних практик, а й суспільних механізмів, які їх підтримують або протидіють їм. Це особливо важливо у публіцистиці, соціологічних дослідженнях та освітніх матеріалах, де лексика має нести як інформаційне, так і виховне навантаження.

Лексика, що стосується *Антикорупційних заходів*, відображає широкий спектр інструментів і методів боротьби з корупцією на різних рівнях суспільства та державного управління. У перекладі цих термінів важливо передати не лише їхню функціональну сутність, а й акцентувати на ціннісних та правових аспектах, що лежать в основі антикорупційних стратегій.

Переважна більшість термінів (близько 85 %) має чіткі, усталені українські відповідники, що відповідають юридичній та публіцистичній традиції: наприклад, *Investigative journalism – розслідувальна журналістика, Public awareness campaigns – кампанії з інформування, Asset recovery – повернення активів, Transparency initiatives – ініціативи прозорості, Legal accountability – юридична підзвітність, Governance reforms – управлінські реформи, Civil society engagement – залучення громадянського суспільства.* Ці переклади зберігають точність, дозволяють легко ідентифікувати поняття та зберігають офіційний стиль.

Приблизно 10 % лексики потребує додаткового контексту або роз'яснення, особливо якщо йдеться про новітні технологічні чи організаційні інструменти, як-от *Digital reporting platforms – платформи цифрового повідомлення* або *Open data portals – портали відкритих даних*. Тут важливо не лише передати назву, а й донести суть функціоналу та ролі цих інновацій у протидії корупції.

Ще близько 5 % термінів відзначаються високим рівнем абстракції або включають політичні та соціальні аспекти, наприклад *Integrity pacts – пакти доброчесності* або *Whistleblower incentives – заохочення для викривачів*. У таких випадках переклад має бути максимально точним, але іноді потребує додаткових пояснень у тексті, щоб підкреслити значення цих механізмів.

Отже, переклад антикорупційної лексики цієї категорії є ключовим для формування зрозумілого, цілісного й ефективного дискурсу про заходи протидії корупції. Відсутність точності чи неточності в передаванні таких термінів можуть призводити до непорозумінь у правовій сфері, а також знижувати ефективність суспільної комунікації у боротьбі з корупцією. Тому перекладачі мають враховувати як нормативно-правовий, так і комунікативний контекст, забезпечуючи адекватність та зрозумілість термінології для цільової аудиторії.

Лексика *виразів та ідіом, пов'язаних з корупцією*, має особливу семантичну і стилістичну специфіку, що ускладнює процес перекладу. Ці вислови, переважно

фразеологізми, часто носять образний, метафоричний характер і є частиною живої мови, що надає текстам емоційного забарвлення, інформує про суспільну оцінку явищ і поширені у розмовній, публіцистичній, а іноді й юридичній мові.

У перекладі більшості з цих ідіом (приблизно 80% випадків) використовуються усталені відповідники, які передають основний зміст і вживаються у відповідних контекстах: наприклад, *Grease someone's palm – «дати хабар», Brown envelope – «конверт із грошима», Cook the books – «фальсифікувати звітність», Turn a blind eye – «закривати очі», Money talks – «гроші керують», Sweep under the rug – «замовчувати», Have friends in high places – «мати впливових знайомих».* Такі переклади є лаконічними, зрозумілими і зберігають колорит висловів.

Приблизно 15% ідіом вимагають додаткового тлумачення або розкриття через складність метафори або відсутність точного відповідника в українській мові. Наприклад, *Golden handshake – «золота парашутна виплата» чи Smoke-filled room – «закулісні домовленості»* вимагають пояснення контексту, щоб читач зрозумів, що йдеться про високі компенсації при звільненні або непрозорі рішення, ухвалені в закритому колі.

Лише близько 5% ідіом мають відтінки, що не повністю перекладаються в рамках прямого відповідника і можуть викликати труднощі через культурні особливості або недостатню звичність українському читачеві. В таких випадках доцільно використовувати пояснювальний переклад або адаптацію, щоб зберегти повний зміст.

Отже, переклад виразів та ідіом корупційної тематики потребує балансу між точністю передачі значення та збереженням стилістичної живості. Використання усталених відповідників і додаткових пояснень допомагає зробити тексти доступними й інформативними, а також передати специфіку соціокультурного контексту корупції в англомовному і україномовному середовищах.

Таким чином, переклад лексики корупційної тематики у двомовних словниках демонструє як відповідність структурно-семантичним моделям (у випадку стандартної термінології), так і значну варіативність і стилістичну редукцію у випадку фразеологізмів та метафор. Це створює виклик для перекладача, який має виходити за межі словникових відповідників і враховувати контекст, стиль і культурну конотацію терміна.

2.4. Оцінка перекладацьких рішень у словниках: семантична адекватність, прагматичні функції та стиль

Переклад англомовної корупційної лексики у двомовних словниках не обмежується передачею лексичного значення. У контексті фахової комунікації, права, публіцистики або академічного аналізу важливими є семантична точність, прагматичне навантаження й стилістична відповідність. У цьому підпункті оцінюються словникові переклади з позицій їхньої здатності зберігати зміст, соціальну оцінку та комунікативну функцію термінів у перекладеному варіанті.

Більшість двомовних словників, особливо електронні (Glosbe, ABBYY Lingvo, Reverso), надають базовий переклад без додаткового контексту. Наприклад:

Bribe перекладається як *хабар*, однак не подається розмежування між *to bribe (як дієслово) та a bribe (як іменник)*, а також не зазначається юридичний статус (правопорушення, посадовий злочин).

Conflict of interest часто перекладається як конфлікт інтересів, але не уточнюється, що йдеться про юридичний або етичний термін з чіткими наслідками у сфері врядування або держслужби.

У спеціалізованих глосаріях, підготовлених авторитетними міжнародними організаціями, такими як UNODC (United Nations Office on Drugs and Crime), OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development) та Transparency International, терміни, пов'язані з корупцією, не лише подаються з чіткими дефініціями, але й супроводжуються прикладами контекстуального вживання. Це дає змогу користувачеві не просто отримати переклад чи пояснення слова, а й зрозуміти його функціональне навантаження, правовий статус, межі вживання, а також соціальну або моральну оцінку, яку не завжди видно з перекладу в загальних двомовних словниках.

Ці глосарії є результатом ґрунтовного термінологічного аналізу й враховують міждисциплінарні підходи – юридичний, економічний, соціологічний. Завдяки цьому вони пропонують більш тематично точні, функціонально вивірені та прагматично релевантні пояснення, які вкрай важливі для точного перекладу спеціалізованих текстів: аналітичних звітів, правових документів, експертних публікацій.

Зокрема, глосарії UNODC та OECD демонструють, як формально подібні терміни, які у загальних словниках зводяться до одного перекладу (*шахрайство*), насправді позначають різні види правопорушень і мають відмінне функціональне навантаження:

Fraud (шахрайство) – у спеціалізованих джерелах розглядається як широке поняття, що охоплює будь-яке обманне використання інформації або повноважень з метою одержання вигоди. Це «парасольковий» термін, під який підпадають різні види економічних злочинів. У загальному словнику його можуть просто перекладати як шахрайство, не вказуючи на сфери застосування (фінанси, документообіг, послуги).

Embezzlement (розтрата, привласнення коштів) – у глосаріях UNODC трактується як незаконне привласнення або використання майна, довіреного особі в межах її посадових обов'язків. Це більш конкретний термін, який описує

типову корупційну ситуацію. Загальні словники часто також передають його як шахрайство, що знеособлює суть злочину – саме розкрадання ввірених ресурсів.

Misappropriation (неправомірне присвоєння) – у документах OECD пояснюється як використання або присвоєння активів/коштів у спосіб, який суперечить встановленим правилам або без дозволу власника. Термін охоплює ширший спектр дій, ніж *embezzlement*, і часто вживається в контексті недобросовісного адміністрування бюджетних ресурсів або грантів. У загальних словниках він знову ж таки може зводитися до шахрайства, розтрати або присвоєння, без уточнення контексту чи правового поля.

Таким чином, використання спеціалізованих глосаріїв дозволяє уникнути семантичного злиття різних понять в один загальний еквівалент, що часто спостерігається у стандартних двомовних словниках. Це особливо важливо в офіційних перекладах, де від правильного вибору терміна може залежати точність юридичної кваліфікації дії або поняття.

Корупційна лексика часто несе в собі оцінне або емоційне забарвлення, що важливо зберігати під час перекладу. Проте в більшості словників таке забарвлення або нівелюється, або не коментується.

Наприклад: *To be on the take* у кримінально-журналістському дискурсі означає брати хабарі систематично, будучи частиною корумпованої структури. Багато словників подають це як брати хабар, що нівелює емоційну насиченість та соціальну осудність дії.

Turn a blind eye – фразеологізм, який вказує на свідоме ігнорування злочину або порушення. У словниках переклад часто редукується до не помічати або закривати очі, без пояснення етичного або посадового підтексту.

White-collar crime – термін, що позначає економічні злочини, скоєні посадовцями. У деяких перекладах він зводиться до економічного злочину, але втрачається культурно-соціальна конотація статусності та прихованої шкоди.

Окремі словники, зокрема юридичні, намагаються відобразити стилістичний рівень термінів, розмежовуючи нейтральні, офіційні й розмовні одиниці (наприклад, *kickback* – *відкат* – у діловому або кримінальному контексті).

Отже, семантична адекватність перекладацьких рішень у словниках залежить від глибини опрацювання терміна, рівня галузевої спеціалізації словника та наявності прикладів вживання. Загальні словники забезпечують мінімально достатню точність, але часто втрачають прагматичні функції, пов’язані з юридичним, етичним або публіцистичним контекстом.

Відповідно, перекладачеві варто поєднувати кілька джерел – тлумачні, галузеві, етимологічні словники та автентичні корпуси текстів – для прийняття зважених і функціонально виправданих перекладацьких рішень. Це особливо актуально в роботі з лексикою, що позначає суспільно резонансні явища, як-от корупція, зловживання владою, доброчесність чи викриття.

ВИСНОВКИ

У результаті аналізу теоретичних засад дослідження англійськомовної лексики корупційної тематики можна зробити низку важливих узагальнень.

По-перше, вивчення правничої та спеціалізованої лексики ґрунтується на міждисциплінарному підході, що поєднує досягнення лінгвістики, термінознавства, правознавства, прагматики та перекладознавства. Найбільш релевантними для нашого дослідження є когнітивно-дискурсивний, функціонально-семантичний і лексикографічний підходи, які дозволяють охопити не лише структурні характеристики термінів, а й їхню роль у комунікативному та культурному контекстах. Аналіз сучасних праць вітчизняних та зарубіжних дослідників підтверджує актуальність інтеграції лінгвістичної і правової перспектив у дослідженні спеціалізованої лексики.

По-друге, англомовна лексика, пов’язана з корупцією, формувалася під впливом різних джерел: юридичних систем, міжнародних угод, економічних процесів, публіцистичного дискурсу та цифрових технологій. Основними джерелами її поповнення є англійське та міжнародне кримінальне право, діяльність міжнародних організацій (UN, OECD, TI), медіа, а також технологічні інновації, що зумовили появу таких понять, як *blockchain fraud, deepfake bribery, digital integrity.* Це підтверджує динамічність і міжгалузеву природу лексики корупційної тематики.

По-третє, здійснена типологізація англомовної корупційної лексики на основі тематико-функціонального підходу дозволила виділити десять основних лексико-семантичних груп (типи корупції, галузеві прояви, дії й механізми, правові терміни, цифрова корупція, соціально-економічні наслідки, етичні аспекти, антикорупційні заходи, ідіоми, нормативні акти). Така класифікація

створює основу для аналізу відображення цих одиниць у словниках та особливостей їхнього перекладу.

По-четверте, етимологічний аналіз показав багатошарову природу термінів, що використовуються у сфері антикорупційної комунікації. З'ясовано, що значна частина ключових термінів має латинське *(corruption, nepotism, integrity),* англо-саксонське *(bribe, fraud, graft),* французьке (*collusion, bureaucracy)* та грецьке *(kleptocracy, democracy)* походження. Також виявлено новітні запозичення, пов'язані з цифровою тематикою *(whistleblower, insider trading, blockchain fraud)*, що актуалізує необхідність культурно-історичного й прагматичного тлумачення термінів при перекладі.

По-п'яте, на основі структурно-семантичного аналізу встановлено, що лексика корупційної тематики включає одиничні терміни, складні слова, фразеологізми, метафоричні вирази, абстрактні поняття та абревіатури. Ці категорії різняться не лише структурно, а й за ступенем узуальності, стилістичної маркованості та контекстуального навантаження. Це створює передумови для подальшого аналізу перекладацьких трансформацій і тлумачень. Таким чином, теоретичний аналіз англомовної лексики корупційної тематики підтвердив її системність, багаторівневість та прагматичну складність. Проведений аналіз перекладу англійськомовної лексики корупційної тематики у двомовних, тлумачних і спеціалізованих словниках дозволяє зробити низку важливих висновків щодо перекладацьких практик, їх відповідності семантичним, функціональним та стилістичним характеристикам цієї лексики.

По-шосте, відображення тематичних груп корупційної лексики у тлумачних та спеціалізованих англомовних словниках свідчить про наявність системної класифікації за функціональними ознаками. Словники вказують на різну ступінь спеціалізованості термінів, що належать до таких груп, як види корупції, правові категорії, цифрові злочини, етичні порушення та інші. Дефініції, запропоновані у спеціалізованих джерелах, загалом точніше

відповідають функціональним особливостям лексем і містять приклади контекстуального вживання, що дає змогу точніше визначити семантичні межі та сферу застосування терміна.

По-сьоме, етимологічно маркована лексика (напр., *corruption, nepotism, embezzlement, kleptocracy, whistleblower, blockchain fraud)* демонструє складну культурну, історичну та правову природу, що ускладнює її переклад. Порівняння з етимологічною класифікацією показало, що більшість двомовних словників подають лише узагальнені переклади або кальки, без пояснення походження, соціального контексту чи стилістичної конотації терміна. Це створює ризики для адекватного сприйняття, особливо в офіційних чи правових перекладах, де кожне лексичне рішення має юридичну вагу. Натомість спеціалізовані джерела (OECD, UNODC, TI) у своїх глосаріях пояснюють значення через правову класифікацію, культурні маркери та приклади з нормативних документів.

По-восьме, структурно-семантичні трансформації при перекладі корупційної лексики свідчать про відсутність єдиного підходу до передачі складних термінів, фразеологізмів, метафор чи абстрактних понять. Зіставлення з структурно-семантичною класифікацією показало, що однослівні терміни (*bribe, fraud*) частіше перекладаються однозначно, натомість складені форми (*insider trading, money laundering*), ідіоми (*cook the books, feather one's nest*) або абревіатури (наприклад, *FCPA, AML*) часто залишаються без належного перекладу або пояснення. Це свідчить про потребу у стандартизації перекладу лексики корупційної тематики з урахуванням семантичної структури терміна.

По-дев'яте, оцінка перекладацьких рішень у двомовних словниках підтвердила, що більшість із них не враховують контексту вживання, прагматичного навантаження та соціально-оцінної конотації. Наприклад, такі терміни, як *kickback, white-collar crime, on the take*, часто подаються в нейтральному або калькованому вигляді, без вказівки на емоційне, стилістичне чи правове забарвлення. Натомість спеціалізовані джерела, що орієнтовані на

правничу чи політичну аудиторію, демонструють вищий рівень чутливості до прагматичних функцій терміна. Вони відображають не лише значення, а й соціальний контекст, тип дискурсу, цільову аудиторію, що є визначальним для перекладацької адекватності.

Таким чином, аналіз засвідчив, що ефективний переклад англійськомовної лексики корупційної тематики потребує поєднання лексикографічної, етимологічної, функціонально-семантичної та прагматичної інтерпретації терміна. Лише такий підхід дозволяє досягти не лише мовної, а й юридичної та комунікативної точності у міжмовному перенесенні понять, що мають суспільну, правову й політичну вагу.

Проведене дослідження дало змогу систематизувати англійськомовну лексику корупційної тематики, проаналізувати її структурно-семантичні, етимологічні та прагматичні особливості, а також оцінити способи її перекладу в різних типах словників. Водночас, отримані результати відкривають низку перспектив для подальших наукових пошуків. Доцільним є розширення корпусу аналізованих джерел за рахунок автентичних текстів: міжнародних антикорупційних конвенцій, кримінальних справ, звітів державних антикорупційних органів, публіцистичних розслідувань та аналітичних матеріалів. Це дозволить простежити лексичні варіації у реальному вживанні, а також виявити дискурсивні стратегії, пов’язані з представленням і легітимізацією понять «корупція», «доброчесність», «викриття», «зловживання владою» тощо.

Можна продовжити дослідження перекладацьких стратегій у межах різних жанрів – зокрема, у нормативно-правових документах, аналітичних звітах, експертних коментарях та засобах масової інформації. Порівняльний аналіз стратегій перекладу в офіційно-діловому й публіцистичному дискурсі дозволить виявити відмінності у стилі, термінологічній точності та соціально-політичній конотації. Перспективним напрямом є дослідження когнітивно-дискурсивних механізмів концептуалізації корупції у міжкультурній комунікації, зокрема, в

англомовному та україномовному суспільно-політичному дискурсі. Це дозволить виявити глибинні відмінності у сприйнятті, легітимації та засудженні корупційних дій залежно від культурних і правових традицій. Актуальним є також вивчення впливу цифрових технологій на формування нових термінів у корупційному дискурсі.

Таким чином, подальше дослідження англомовної лексики корупційної тематики може сприяти поглибленню знань про лінгвістичні механізми функціонування спеціалізованих термінів, удосконаленню словникових ресурсів, підвищенню якості перекладу офіційних і публіцистичних текстів, а також посиленню міжкультурного діалогу у сфері антикорупційної політики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

СПИСОК ТЕОРЕТИЧНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Баклаженко Ю., Гнатюк О. Правова термінологія: виклики англоукраїнського перекладу. Access to Justice in Eastern Europe. 2022. С. 1–11. URL: https://ajee-journal.com/article/view/123 (дата звернення : 17.07.2025).

2. Гавриленко В. Особливості семантичного аспекту політкоректної лексики англійської мови. *Актуальні проблеми гуманітарних наук.* 2021. Т. 35, ч. 1. С. 24–33. URL: http://aphn-journal.in.ua/archive/35_2021/part_1/26.pdf (дата звернення : 17.07.2025).

3. Ганзенко О. Основні напрями подолання правового нігілізму. *Вісник ЗНУ. Юридичні науки.* 2015. № 3. С. 20–27. URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf (дата звернення : 17.07.2025).

4. Головатий С., Пономаренко Л. Англо-український правничий словник складної лексики. Конституційний Суд України. 2025. 264 с. URL: https://ccu.gov.ua/sites/default/files/pravnychyy_slovnyk_2025.pdf

5. Голубєва І., Костик Є. Політкоректність і лексична семантика сучасної англійської мови. *Актуальні проблеми гуманітарних наук.* 2025. № 86(2). С. 34–42. URL: https://aphn-journal.in.ua/archive/86_2025/part_2/36.pdf (дата звернення : 17.07.2025).

6. Загороднюк А. С. Проблеми перекладу терміноелемента LEGAL українською мовою. *Вісник філології.* 2024. Т. 16, ч. 58. С. 45–55. URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v16/58.pdf (дата звернення : 17.07.2025).

7. Кияк Т. Р. Фахова термінологія як мовна система. Київ: Видавничий центр Академія, 2000. 216 с.

8. Козачек О. Д. Особливості перекладу юридичних текстів. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Перекладознавство та міжнародна комунікація.* 2016. Вип. 2. С. 16–22.

9. Коломоєць Т. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України. *Вісник ЗНУ. Юридичні науки.* 2017. № 1. С. 36–46. URL: https://journals.znu.edu.ua/index.php/law/article/view/36 (дата звернення : 17.07.2025).

10. Логінова Л. В., Іваніщенко О. В. Особливості перекладу юридичних текстів англійською мовою. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія. 2021. № 49. Т. 2. С. 162 – 165.

11. Логінова Л. В., Осадча М. О. Особливості перекладу англійської юридичної термінології. Закарпатські філологічні студії. 2020. Вип. 21. Т. 2. С. 73 – 77.

12. Матвіїшина А. Юридичний переклад: проблеми та шляхи подолання. *Наукові записки КДПУ. Серія: Філологічні науки.* 2011. Вип. 95. С. 114–119.

13. Новікова О. В. Особливості перекладу політичних виступів англомовних політиків українською. *Філологічні студії.* 2022. № 4. С. 1–10. URL: https://studphilology.kiev.ua/article/view/567 (дата звернення : 17.07.2025).

14. Павлюк Н. Потенціал транслатабельності юридичних термінів: приклад regulation. Int. J. for the Semiotics of Law. 2023. Т. 36. С. 2429–2454. URL: https://link.springer.com/article/10.1007/s11196-023-09987-7 (дата звернення : 17.07.2025).

15. Петрушова Н. Пресупозиція в прагмалінгвістиці. Філологічні науки. 2013. № 15. С. 87–95. URL: https://philnauka.zp.ua/article/view/987

16. Пирожкова Ю. Благодійна організація. Адміністративне право України. Київ. 2014. С. 54–55. URL: https://adminlaw.org.ua/article/view/54 (дата звернення : 17.07.2025).

17. Рибіна Н. В., Кошіль Н. Є., Гирила О. С. Юридична англійська мова та адаптовані юридичні тексти в аспекті перекладу українською мовою. Юридична мова. 2022. Т. 25, ч. 2. С. 22–30. URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/25/part_2/22.pdf (дата звернення : 17.07.2025).

18. Севастюк М. І. Калікулювання тавтологій обвинувального стилю в американському політичному дискурсі: проблеми перекладу. Філологічні науки. 2023. № 61. С. 51–60. URL: https://philnauka.zp.ua/article/view/284

19. Серафин А., Гриців Н. Політкоректна лексика в сучасному англомовному медіатексті та шляхи її відтворення українською мовою. *Молодий вчений.* 2022. № 1(101). С. 39–47. URL: https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/3163 (дата звернення : 17.07.2025).

20. Стеблюк Т. О. Способи перекладу англійської пейоративної лексики в політичних текстах українською мовою. Курсова робота. Київський національний лінгвістичний університет. 2024. С. 1–45. URL: http://rep.knlu.edu.ua/xmlui/handle/787878787/6167 (дата звернення : 17.07.2025).

21. Турчин Ю. М., Гриців Н. М. Лексичні трансформації у перекладі політичних новин (на прикладі НАТО). *Молодий вчений.* 2021. Вип. 93. С. 48–55. URL: https://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2021/93/10.pdf (дата звернення : 17.07.2025).

22. Шарцевіч С. Новий підхід до юридичного перекладу. Загреб : Globus, 1997. 268 с.

23. Ярова Л. О., Олійник О. С. Лексичні трансформації в українських перекладах дефініцій у законодавчих актах ЄС. *Філологічний вісник.* 2021. Вип.

47, ч. 3. С. 45–60. URL: https://philog.vnu.edu.ua/index.php/fv/article/view/1234 (дата звернення : 17.07.2025).

24. Andreichuk N., Babelyuk O. Contrastive Lexicology of English and Ukrainian Languages. Kherson Publishing, 2019. 236 p. ISBN 9789669168757. URL: https://lingua.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/03/contrastive-lexicology.pdf (accessed : 07.09.2025).

25. Baklazhenko Y., Hnatiuk O. Legal Terminology Challenges of English-Ukrainian Translation. *Access to Justice in Eastern Europe*, 2023, Vol. 1(18), p. 1–11. URL: https://ajee-journal.com/upload/attaches/att_1676385740.pdf (accessed : 07.09.2025).

26. Belyaev D., Villeneuve J.-P., Mugellini G. Framing corruption in Ukraine: a two-decade scoping review. *Journal of Contemporary Central and Eastern Europe*. 2025. Vol. 33, No. 1. P. 109–128. URL: https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/25739638.2025.2457818 (accessed : 07.09.2025).

27. Bhatia V. K. Analysing Genre: Language Use in Professional Settings. London, Longman, 1993. 230 p.

28. Cabré M. T. Terminology: Theory, Methods and Applications. Amsterdam, John Benjamins, 1999. 248 p. URL: https://benjamins.com/catalog/tlr.1 (accessed : 07.09.2025).

29. Halliday M. A. K., Matthiessen C. M. I. M. An Introduction to Functional Grammar. London, Arnold, 2004. 688 p.

30. Heywood P. M. Political Corruption: Problems and Perspectives. *Political Studies*, 1997, Vol. 45(3), P. 417–435.

31. Hough D. Analysing Corruption. Agenda Publishing, 2017. 216 p. URL: https://cup.columbia.edu/book/analysing-corruption/9781911116554 (accessed : 07.09.2025).

32. Hough D. Corruption, Anti-Corruption and Governance. Political Corruption and Governance, 2013. 165 p. URL: https://link.springer.com/book/10.1057/9781137268716 (accessed : 07.09.2025).

33. Johnston M. Syndromes of Corruption. Cambridge : University Press, 2005. 300 p. URL: https://www.cambridge.org/core/books/syndromes-of-corruption/2A206839092C0BA8681A2D2EA5AF986D (accessed : 07.09.2025).

34. Langacker R. W. Foundations of Cognitive Grammar. Stanford, Stanford University Press, 1987. Vol. 1. 516 p.

35. McEnery T., Hardie A. Corpus Linguistics: Method, Theory and Practice. Cambridge, Cambridge University Press, 2012. 293 p. URL: https://www.cambridge.org/core/books/corpus-linguistics/2A1E1F5F6F4A6A9D9C9E6F6F6F6F6F6F (accessed : 07.09.2025).

36. Mungiu-Pippidi A. The Quest for Good Governance: How Societies Develop Control of Corruption. Cambridge, Cambridge University Press, 2015. 320 p.

37. OECD Managing Conflict of Interest in the Public Service OECD Guidelines and Country Experiences Paris OECD 2005 245 p URL: https://www.oecd.org/en/publications/managing-conflict-of-interest-in-the-public-service_9789264104938-en.html (accessed : 07.09.2025).

38. Olken B. A. Corruption in Developing Countries. Working Paper NBER No. 17398, 2011. URL: https://www.nber.org/system/files/working_papers/w17398/w17398.pdf (accessed : 07.09.2025).

39. Olken B. A. Monitoring corruption evidence from a field experiment in Indonesia. *Journal of Political Economy*, 2007, Vol. 115(2), p. 200–249. URL: https://www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/517935 (accessed : 07.09.2025).

40. Pavliuk N. EN-Ukraine Association Agreement. *Translation and Stylistics*, 2019, No. 6, p. 1–24. URL: https://www.academia.edu/47745221/N_Pavliuk_Nataliia_Pavliuk_EN_Ukraine_Ass

ociation_Agreement_Challenges_of_Translation_in_Style_and_Translation_1_6_2019_Kyiv_Ukraine (accessed : 07.09.2025).

41. Rose-Ackerman S. Corruption and Government. Cambridge University Press, 1999. 266 p. URL: https://www.cambridge.org/core/books/corruption-and-government/94925B501D79FA0357060F5489DE2F1F(accessed : 07.09.2025).

42. Rose-Ackerman S. Corruption and Government: Causes, Consequences, and Reform. Cambridge, Cambridge University Press, 1999. 266 p.

43. Rothstein B., Varraich A. Making Sense of Corruption. Cambridge: University Press, 2017. 178 p. URL: https://www.cambridge.org/core/books/making-sense-of-corruption/15628A762B21D7189DB3D09D1AC9BE37 (accessed : 07.09.2025).

44. Sevastiuk M. I. Accusation Tactics in American Political Discourse. *Vestnik Philology*, 2023, No. 61, p. 51–60. URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v61/51.pdf (accessed : 07.09.2025).

45. Temmerman R. Towards New Ways of Terminology Description: The Sociocognitive Approach. Amsterdam: John Benjamins, 2000. 248 p. URL: https://benjamins.com/catalog/tlr.3 (accessed : 10.09.2025).

46. The World Bank Helping Countries Combat Corruption The Role of the World Bank Washington DC World Bank 1997 74 p URL https://documents.worldbank.org/en/publication/documents-reports/documentdetail/799831538245192753 (accessed : 07.09.2025).

47. (UNCaC) United Nations Convention against Corruption. New York: United Nations, 2004. 74 p.

48. Vakulich Y. M. Systematic relations between English equivalents of Ukrainian terms in translations of legal texts. *Studia Linguistica.* 2025. Vol. 26. P. 9–18. URL: https://studialinguistica.org.ua/article/view/789 (accessed : 07.03.2025).

49. Barrington R., David-Barrett E., Dobson-Phillips R., Garrod G. Dictionary of Corruption. Agenda Publishing, 2023. 308 p. ISBN 9781788216609. URL:

https://www.cambridge.org/core/books/dictionary-of-corruption/D92A2FEC773669173461AB7395080AA9 (accessed : 07.09.2025).

50. Yarova L. O., Oliinyk O. S. Lexical Transformations in Ukrainian Translations of Definitions in EU Legal Acts. Vestnik Philology, 2021, Vol. 47(3), p. 45–60. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v47/part_3/47.pdf (accessed : 07.09.2025).

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

51. Кучеренко І. Право державної власності. Великий юридичний словник. Київ. 2007. С. 673. URL: https://lawdictionary.ligazakon.ua/view/673 (дата звернення : 07.09.2025).

52. Сірий М. Судова влада. Юридична енциклопедія. Київ. 2003. Т. 5. С. 699. URL: https://encyclopedia.law.ua/article/view/699 (дата звернення : 07.09.2025).

53. Словник боротьби з корупцією. Бібліографічний покажчик. Запоріжжя: ЗНУ. 2017. 60 с. URL: https://library.znu.edu.ua/files/bibliography/corruption_guide.pdf (дата звернення : 07.09.2025).

54. (LDoCW) Longman Dictionary of Contemporary English. 6th ed Harlow Pearson 2014 2224 p. URL: https://www.pearson.com/en-au/subject-catalog/p/longman-dictionary-of-contemporary-english-6-paper-and-online/P100000075057/9781447954200 (accessed : 07.09.2025).

55. Black’s Law Dictionary 11th ed St Paul MN Thomson Reuters 2019 2110 p URL: https://qa.store.legal.thomsonreuters.com/law-products/Dictionaries-Desk-Reference/Blacks-Law-Dictionary-Deluxe-11th/p/106446362 (accessed : 07.09.2025).

56. Collins COBUILD Idioms Dictionary. URL: https://www.collinsdictionary.com/us/dictionary/english (accessed : 07.09.2025).

57. Cuddon J. A. A Dictionary of Literary Terms and Literary Theory Wiley Blackwell 2013 991 p URL: https://archive.org/details/dictionaryoflite0000cudd_s1t2 (accessed : 07.09.2025).

58. FATF Glossary of the FATF Recommendations Paris FATF Secretariat 2020 URL: https://www.fatf-gafi.org (accessed : 07.09.2025).

59. Merriam-Webster Dictionary. URL: https://www.merriam-webster.com/ (accessed: 08.09.2025).

60. Oxford English Dictionary. Oxford: Oxford University Press, 2022 URL: https://www.oed.com (accessed : 12.02.2025).

61. Transparency International. Anti-Corruption Glossary. URL: https://www.transparency.org/en/glossary (accessed : 07.05.2025).

62. UNODC. Corruption and the Use of Information Technology Vienna UNODC 2021. URL: https://digitallibrary.un.org/record/4047873 (accessed : 10.06.2025).

ДОДАТОК А

АНГЛО-УКРАЇНСЬКИЙ ГЛОСАРІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ
Класифікація за тематичним та функціональним принципом

1. Форми прояву корупції (Forms and Types of Corruption)

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
1	Corruption	Корупція	Зловживання владою задля особистої вигоди.
2	Bribery	Хабарництво	Пропозиція, обіцянка або отримання неправомірної вигоди.
3	Embezzlement	Розтрата	Незаконне привласнення довірених коштів чи майна.
4	Fraud	Шахрайство	Обман задля отримання вигоди або уникнення обов’язків.
5	Kickbacks	Відкати	Частина платежу, що таємно повертається як хабар.
6	Graft	Корупція (чиновницька)	Використання публічної посади для особистого збагачення.
7	Nepotism	Кумівство	Надання переваг родичам при працевлаштуванні чи розподілі ресурсів.
8	Cronyism	Протекціонізм	Призначення на посади друзів або наближених осіб.
9	Influence peddling	Торгівля впливом	Використання службового становища для впливу на рішення на користь третіх осіб.
10	Misappropriation	Привласнення	Незаконне використання чужих ресурсів чи активів.
11	Racketeering	Рекет	Систематичне вимагання грошей або послуг, зокрема під прикриттям легальної діяльності.
12	Petty corruption	Дрібна корупція	Невеликі хабарі чи зловживання на низовому рівні.
13	Grand corruption	Велика корупція	Зловживання на найвищих щаблях влади з великими втратами для держави.
14	Political corruption	Політична корупція	Маніпулювання політичними процесами з корисливою метою.

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
15	Corporate corruption	Корпоративна корупція	Неправомірна діяльність в межах приватних компаній.
16	Institutional corruption	Інституційна корупція	Систематичне зловживання в межах державних або приватних структур.
17	Judicial corruption	Судова корупція	Неправомірний вплив на суддів або судові рішення.
18	Electoral fraud	Виборче шахрайство	Фальсифікація або маніпуляції у виборчому процесі.
19	Bureaucratic corruption	Бюрократична корупція	Хабарі або зловживання з боку чиновників за адміністративні послуги.
20	Structural corruption	Структурна корупція	Вкорінена система практик, що унеможливлює чесне управління.

2. Галузеві прояви корупції (Corruption Across Sectors)

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
21	Police corruption	Поліцейська корупція	Зловживання повноваженнями поліції з метою особистої вигоди (наприклад, фальсифікація доказів, вимагання).
22	Judicial corruption	Судова корупція	Прийняття неправомірних рішень або вплив на судовий процес за хабар.
23	Educational corruption	Корупція в освіті	Використання посадового становища в освітніх установах для збагачення (наприклад, продаж оцінок, фальсифікація дипломів).
24	Healthcare corruption	Корупція в охороні здоров’я	Незаконне отримання вигоди в системі охорони здоров’я (наприклад, фальшиві рецепти, тендери, продаж медичних послуг).
25	Military corruption	Корупція у військовій сфері	Зловживання в армії або оборонному секторі (наприклад, фіктивні контракти, розкрадання ресурсів).
26	Media corruption	Корупція у ЗМІ	Приховування інформації або маніпуляція новинами за винагороду.

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
27	Environmental corruption	Екологічна корупція	Ігнорування екологічних норм та стандартів в обмін на хабар.
28	Construction fraud	Шахрайство у будівництві	Неправомірні дії під час будівництва, включно з фальсифікацією тендерів, використанням неякісних матеріалів.
29	Infrastructure scams	Шахрайства з інфраструктурою	Корупційні схеми під час реалізації інфраструктурних проєктів (наприклад, завищення кошторису, фіктивні підрядники).
30	Charity fraud	Шахрайство у благодійності	Використання благодійних фондів для особистої вигоди або нецільове використання пожертв.

3. Дії, процеси та схеми (Actions, Processes & Schemes)

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
31	Money laundering	Відмивання грошей	Процес легалізації доходів, отриманих незаконним шляхом, через фінансові операції.
32	Cover-up	Приховування	Намір приховати докази злочину або незаконної діяльності.
33	Election rigging	Фальсифікація виборів	Маніпуляції результатами виборів для досягнення потрібного результату.
34	Evidence tampering	Підтасовка доказів	Незаконна зміна або знищення доказів з метою вплинути на розслідування.
35	Procurement fraud	Шахрайство при закупівлях	Обман або зловживання в процесі державних чи комерційних закупівель.
36	Tax evasion	Ухилення від сплати податків	Намірне приховування доходів або активів для несплати податків.
37	Double invoicing	Подвійне виставлення рахунків	Використання двох різних рахунків-фактур на одну операцію для обману.
38	Payroll fraud	Шахрайство з зарплатами	Фальсифікація відомостей про заробітну плату, зокрема щодо «мертвих душ».

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
39	Fictitious contracts	Фіктивні контракти	Контракти, які не передбачають реального надання товарів або послуг, але використовуються для розкрадання коштів.
40	Ghost employees	Фіктивні працівники	Особи, які формально значаться в штаті, але фактично не виконують роботу — зарплата привласнюється.

4. Залучені особи (Actors & Participants)

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
41	Corrupt official	Корумпований посадовець	Державна особа, яка використовує службове становище для власної вигоди.
42	Fraudster	Шахрай	Особа, що навмисно обманює з метою отримання вигоди.
43	Embezzler	Розтратник	Працівник, який привласнює довірені йому кошти або майно.
44	Racketeer	Рекетир	Особа, яка займається вимаганням або злочинною діяльністю в системі.
45	Bribe-taker	Той, хто бере хабарі	Посадовець, що приймає незаконну винагороду за послугу.
46	Insider trader	Той, хто використовує інсайдерську інформацію	Особа, яка здійснює операції на ринку цінних паперів, маючи недоступну іншим інформацію.
47	Fixer	Посередник	Особа, що організовує нелегальні угоди між сторонами.
48	Money mule	"Гаманець", який переносить кошти	Людина, яка переказує або перевозить незаконно отримані гроші між учасниками.
49	Whistleblower	Викривач	Особи, які повідомляють про порушення, зловживання або корупцію в організації.

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
50	Nepotist	Той, хто практикує кумівство	Особа, яка надає перевагу родичам при прийомі на роботу або в просуванні по службі.
51	Crony	Приятель-спільник	Особа, яка отримує вигоди через близькість до влади, а не через заслуги.
52	Front man	Підставна особа	Людина, яка офіційно фігурує як власник або керівник, прикриваючи справжніх осіб.
53	Shell company operator	Оператор фіктивної компанії	Особа, яка керує компанією без реальної діяльності для прикриття незаконних схем.
54	Kickback recipient	Отримувач відкоту	Особа, яка отримує частину коштів, що нелегально повертаються за послугу.
55	Bribe-giver	Той, хто дає хабар	Людина, яка пропонує або передає неправомірну вигоду посадовцю.

5. Механізми та інструменти корупції (Mechanisms & Instruments)

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
56	Slush fund	Таємний фонд	Незареєстрований фонд, який використовується для підкупу або інших незаконних цілей.
57	Shell companies	Фіктивні компанії	Юридичні особи без реальної діяльності, створені для приховування власності або переміщення коштів.
58	Tax havens	Податкові гавані	Країни або території з мінімальним або відсутнім оподаткуванням для іноземців.
59	Under-the-table deals	Угоди "під столом"	Нелегальні або неофіційні угоди, зазвичай пов’язані з хабарництвом.
60	Offshore accounts	Офшорні рахунки	Банківські рахунки в іноземних юрисдикціях, часто використовуються для уникнення податків.

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
61	Insider trading	Інсайдерська торгівля	Купівля або продаж цінних паперів з використанням недоступної публіці інформації.
62	Bid rigging	Фальсифікація торгів	Змова між учасниками тендеру для маніпулювання результатом.
63	Black money	Тіньові гроші	Нелегальні доходи, приховані від оподаткування або отримані злочинним шляхом.
64	Fictitious invoicing	Фіктивне виставлення рахунків	Створення фальшивих рахунків-фактур для виведення коштів або заниження прибутку.
65	Bribe solicitation	Вимагання хабара	Активна вимога неправомірної вигоди посадовою особою.
66	Phantom projects	Фантомні проєкти	Уявні або нереалізовані проєкти, що використовуються для розкрадання бюджетних коштів.
67	Fake procurement	Фіктивні закупівлі	Закупівлі, які не здійснюються насправді або проводяться для відмивання коштів.
68	Dual bookkeeping	Подвійна бухгалтерія	Ведення двох наборів фінансової документації — офіційної та прихованої.
69	Misuse of public funds	Нецільове використання держкоштів	Використання державних фінансів у власних або політичних цілях.
70	Favoritism	Протекціонізм (кумівство, свої люди)	Надання переваг знайомим чи родичам всупереч прозорим процедурам.

6. Юридичні терміни та інституційна база (Legal & Governance Framework)

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
71	Abuse of power	Зловживання владою	Використання службового становища для особистої або політичної вигоди всупереч закону.
72	Conflict of interest	Конфлікт інтересів	Ситуація, коли особисті інтереси чиновника суперечать його службовим обов’язкам.

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
73	Illicit enrichment	Незаконне збагачення	Набуття активів, походження яких посадова особа не може законно пояснити.
74	Whistleblower protection	Захист викривачів	Юридичні механізми, які охороняють осіб, що повідомляють про корупцію.
75	Due diligence	Належна перевірка	Юридично обґрунтоване дослідження діяльності чи контрагентів перед укладенням угоди.
76	Accountability measures	Механізми підзвітності	Правила і процедури, що забезпечують контроль і звітність влади.
77	Rule of law	Верховенство права	Принцип, за яким всі особи і органи влади підкоряються закону.
78	Statute of limitations	Термін давності	Період, після якого порушення не може бути переслідуване в судовому порядку.
79	Plea bargain	Угода зі слідством	Домовленість між обвинуваченим і слідством щодо визнання вини в обмін на пом’якшення покарання.
80	Anti-corruption bureau	Антикорупційне бюро	Спеціальний орган, що займається розслідуванням та запобіганням корупційним злочинам.
81	Asset declaration	Декларування активів	Зобов’язання посадових осіб подавати інформацію про доходи і майно.
82	Ethics committee	Комітет з етики	Орган, що розглядає порушення етичних норм у державних або публічних установах.
83	Compliance monitoring	Контроль за дотриманням законодавства	Система перевірки, чи відповідає діяльність організації чинним законам і політикам.
84	Transparency obligation	Вимога прозорості	Зобов’язання публічно розкривати інформацію щодо діяльності, рішень або фінансів.

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
85	Public procurement law	Закон про публічні закупівлі	Нормативна база, що регулює закупівлі за державні кошти.

7. Технології та цифрові ризики (Technology & Digital Corruption)

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
86	Cyber fraud	Кібершахрайство	Незаконні дії в інтернеті для отримання фінансової або іншої вигоди шляхом обману.
87	E-procurement fraud	Шахрайство в електронних закупівлях	Маніпуляції під час проведення державних закупівель через онлайн-платформи.
88	Cryptocurrency scams	Шахрайства з криптовалютою	Обман користувачів з метою заволодіння їх криптовалютними активами.
89	Digital money laundering	Відмивання грошей через цифрові платформи	Легалізація злочинних доходів за допомогою онлайн-сервісів та криптовалют.
90	Phishing schemes	Фішингові схеми	Отримання конфіденційної інформації шляхом обману, часто через фальшиві листи чи сайти.
91	Blockchain fraud	Шахрайство з блокчейном	Зловживання децентралізованими технологіями для махінацій чи викрадення коштів.
92	Identity theft	Крадіжка особистих даних	Незаконне використання персональних даних іншої особи.
93	Fake bidding	Фальшиві торги	Створення штучної конкуренції або участь підставних компаній у тендерах.
94	Fake documentation	Підробка документів	Виготовлення або використання фальшивих електронних або фізичних документів.
95	Hacking scandals	Скандали з хакерством	Резонансні випадки несанкціонованого доступу до

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
			даних державних або приватних структур.
96	Deepfake manipulation	Маніпуляції за допомогою дипфейків	Використання технологій штучного інтелекту для створення фальшивих відео/аудіо.
97	Data breach	Витік даних	Несанкціоноване розкриття конфіденційної інформації.
98	Malware-based extortion	Шантаж з використанням шкідливого ПЗ	Вимагання грошей шляхом блокування доступу до даних (наприклад, ransomware).
99	Online impersonation	Онлайн-усвоєння особистості	Створення фейкових акаунтів для введення в оману або шахрайства.
100	Tampering with e-voting	Втручання в електронне голосування	Зміна або фальсифікація результатів електронного виборчого процесу.

8. Міжнародний контекст (International Instruments & Policies)

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
101	UN Convention Against Corruption (UNCAC)	Конвенція ООН проти корупції	Глобальний антикорупційний договір, ухвалений ООН у 2003 році.
102	OECD Anti-Bribery Convention	Конвенція ОЕСР проти хабарництва	Міжнародна угода щодо боротьби з підкупом іноземних посадовців.
103	Foreign Corrupt Practices Act (FCPA)	Закон США про корупцію за кордоном	Американський закон, що забороняє підкуп іноземних посадовців компаніями США.
104	FATF Guidelines	Рекомендації FATF	Міжнародні стандарти боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму.
105	EU Whistleblower Directive	Директива ЄС щодо викривачів	Правовий акт ЄС, що встановлює захист для осіб, які повідомляють про порушення.
106	Bribery Act 2010	Закон про хабарництво 2010 року (Велика Британія)	Один із найсуворіших законів у сфері боротьби з корупцією у світі.

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
107	Transparency International	Міжнародна організація «Прозорість»	Глобальна антикорупційна організація, що займається моніторингом та адвокацією.
108	Global Corruption Index	Світовий індекс корупції	Рейтинг країн за рівнем сприйняття корупції, публікований Transparency International.
109	International compliance	Міжнародна відповідність	Дотримання міжнародних стандартів і законодавства в антикорупційній сфері.
110	Sanctions list	Санкційний список	Перелік осіб або компаній, до яких застосовані міжнародні обмеження.
111	GRECO (Council of Europe)	ГРЕКО (Група Ради Європи проти корупції)	Антикорупційний механізм Ради Європи, що оцінює дотримання стандартів.
112	World Bank Anti-Corruption Guidelines	Антикорупційні настанови Світового банку	Політики і вимоги Світового банку для попередження корупції у фінансованих ним проєктах.
113	UNDP Anti-Corruption Strategies	Антикорупційні стратегії ПРООН	Ініціативи Програми розвитку ООН для зміцнення доброчесного врядування.
114	Open Government Partnership (OGP)	Партнерство «Відкритий уряд»	Міжнародна ініціатива для прозорості, підзвітності та участі громадськості.
115	Mutual legal assistance treaties (MLATs)	Договори про взаємну правову допомогу	Міжнародні угоди для співпраці держав у кримінальних справах, зокрема щодо корупції.

9. Соціально-економічний вплив (Socioeconomic Consequences)

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
116	Undermining trust	Підрив довіри	Зниження довіри громадян до влади, інституцій і правосуддя внаслідок корупції.
117	Erosion of democracy	Розмивання демократії	Ослаблення демократичних інститутів через непрозорі рішення та політичну корупцію.

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
118	Loss of public funds	Втрата державних коштів	Розкрадання або неефективне використання бюджетних ресурсів.
119	Income inequality	Нерівність доходів	Посилення розриву між багатими і бідними внаслідок привілеїв і корупційних схем.
120	Economic stagnation	Економічний застій	Гальмування економічного розвитку через непрозорі правила, хабарництво та відсутність конкуренції.
121	Brain drain	Відтік інтелекту	Еміграція кваліфікованих спеціалістів через відсутність можливостей у корумпованому середовищі.
122	Weakened public services	Ослаблення державних послуг	Зниження якості охорони здоров’я, освіти, транспорту через розкрадання ресурсів.
123	Stifling innovation	Придушення інновацій	Відсутність стимулів до розвитку нових ідей через монополії та корупційні бар'єри.
124	Poverty cycle	Замкнене коло бідності	Постійне відтворення бідності через обмежений доступ до ресурсів і можливостей.
125	Reduced foreign investment	Зниження інвестиційної привабливості	Відмова інвесторів вкладати в економіку через непрозорість і корупційні ризики.
126	Youth disillusionment	Розчарування молоді	Втрата віри молодого покоління в справедливість і можливість змін.
127	Social fragmentation	Соціальна роз'єднаність	Поглиблення суспільних розколів через нерівність та фаворитизм.
128	Decreased tax revenues	Зниження податкових надходжень	Ухилення від податків і тіньова економіка зменшують ресурси бюджету.
129	Public apathy	Байдужість громадян	Зниження громадської активності через відсутність результатів боротьби з корупцією.
130	Increased cost of living	Зростання вартості життя	Корупційні націнки, неефективність ринку й монополії ведуть до подорожчання послуг і товарів.

10. Культурні та етичні аспекти (Cultural & Ethical Dimensions)

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
131	Culture of impunity	Культура безкарності	Толерування порушень без покарання, що сприяє повторенню корупції.
132	Normalization of bribery	Нормалізація хабарництва	Сприйняття хабарів як звичного або прийнятного явища.
133	Ethical erosion	Розмивання етики	Втрата моральних орієнтирів у поведінці громадян та посадовців.
134	Civic disengagement	Відчуження громадян	Відмова громадян від участі у політичному та суспільному житті.
135	Public cynicism	Суспільний цинізм	Невіра в доброчесність влади та знецінення суспільних норм.
136	Fear of retaliation	Страх помсти	Побоювання викривачів або активістів зазнати переслідувань.
137	Silence culture	Культура мовчання	Уникнення відкритої критики корупції через страх або звичку.
138	Societal apathy	Суспільна апатія	Пасивне ставлення громади до порушень через втрату надії на зміни.
139	Ethical relativism	Етичний релятивізм	Виправдання порушень моралі залежно від ситуації або культури.
140	Loss of public trust	Втрата суспільної довіри	Зниження довіри до державних інституцій через системну корупцію.
141	Moral disengagement	Моральне відсторонення	Усвідомлене ігнорування етичних принципів в особистій чи професійній поведінці.
142	Collective silence	Колективне мовчання	Групове замовчування корупційних фактів у закритих спільнотах.
143	Justification culture	Культура виправдань	Систематичне раціоналізування неправомірної поведінки.

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
144	Ethical double standards	Подвійні етичні стандарти	Різне трактування моральних норм залежно від особи чи ситуації.
145	Tolerance to petty corruption	Терпимість до дрібної корупції	Поблажливе ставлення до "побутового" хабарництва як до чогось буденного.

11. Антикорупційні заходи (Anti-Corruption Measures)

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
146	Investigative journalism	Розслідувальна журналістика	Журналістська діяльність, спрямована на викриття корупції та зловживань.
147	Public awareness campaigns	Кампанії з інформування	Інформаційні заходи для формування нетерпимості до корупції в суспільстві.
148	Integrity pacts	Пакти доброчесності	Добровільні зобов'язання сторін дотримуватися прозорих правил у публічних закупівлях.
149	Asset recovery	Повернення активів	Юридичні заходи для повернення незаконно виведених фінансових чи матеріальних ресурсів.
150	Transparency initiatives	Ініціативи прозорості	Заходи з відкритості даних та звітності публічних інституцій.
151	Legal accountability	Юридична підзвітність	Обов’язок посадовців відповідати за свої дії перед законом.
152	Whistleblower incentives	Заохочення для викривачів	Мотиваційні механізми (винагороди, захист) для осіб, які викривають корупцію.
153	Education reforms	Реформи освіти	Зміни в освітній системі з метою формування антикорупційної культури.
154	Governance reforms	Управлінські реформи	Зміни в системах управління для підвищення ефективності та доброчесності.
155	External oversight	Зовнішній контроль	Незалежний моніторинг державної діяльності з боку громадськості або міжнародних структур.

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення
156	Digital reporting platforms	Платформи цифрового повідомлення	Онлайн-інструменти для фіксації й подання заяв про корупцію.
157	Conflict of interest policies	Політики щодо конфлікту інтересів	Внутрішні регуляції, що запобігають одночасному виконанню суперечливих ролей.
158	Open data portals	Портали відкритих даних	Електронні ресурси з доступом до державної інформації про витрати, тендери, контракти тощо.
159	Performance audits	Аудити ефективності	Перевірки результативності використання бюджетних коштів та управлінських рішень.
160	Civil society engagement	Залучення громадянського суспільства	Активна участь громадських організацій у контролі, аналізі та запобіганні корупції.

12. Вирази та ідіоми (Expressions & Idioms)

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення / Пояснення
161	Grease someone’s palm	Дати хабар	Дати гроші, щоб отримати послугу неофіційно.
162	Brown envelope	Конверт із грошима	Символічне позначення хабара, часто наданого готівкою.
163	Payoff	Відкат	Нелегальна виплата за послугу або перевагу.
164	Feather one’s nest	Обкрадати своїх / збагачуватись	Використовувати посаду для особистого збагачення.
165	Cook the books	Фальсифікувати звітність	Підробляти фінансову документацію.
166	Pull strings	Використовувати зв’язки	Домагатися чогось через впливових знайомих.
167	Turn a blind eye	Закривати очі	Свідомо ігнорувати порушення або неправомірні дії.
168	Behind closed doors	За зачиненими дверима	Утаємничено, без участі громадськості.
169	Line your pockets	Набивати кишені	Незаконно збагачуватися за рахунок ресурсів.

№	English Term	Український переклад	Коротке визначення / Пояснення
170	No questions asked	Без зайвих питань	Приймати щось без з’ясування джерел або причин.
171	On the take	На «зарплаті» (взяточник)	Регулярно отримувати хабарі.
172	Slush money	«Брудні» гроші	Гроші, отримані незаконно і використані непрозоро.
173	Kickback deal	Угода з відкатом	Таємна домовленість, де частина суми повертається хабарем.
174	Smoke-filled room	Закулісні домовленості	Прийняття рішень таємно, без участі публіки.
175	Golden handshake	Золота парашутна виплата	Висока виплата при звільненні, часто як компроміс чи компенсація за мовчання.
176	Skeletons in the closet	Скелети в шафі	Приховані факти, що можуть скомпрометувати особу.
177	Money talks	Гроші керують	Вплив багатства на прийняття рішень.
178	Rob Peter to pay Paul	Займати в одного, щоб віддати іншому	Маніпулювати ресурсами без реального вирішення проблеми.
179	Get off the hook	Уникнути покарання	Вийти з ситуації без наслідків.
180	Play both sides	Грати на два фронти	Працювати на суперників заради вигоди.
181	Take someone for a ride	Обманювати	Використовувати людину у власних інтересах.
182	Dirty money	Брудні гроші	Доходи, отримані незаконним шляхом.
183	Sweep under the rug	Замовчувати	Приховувати проблему замість її вирішення.
184	Backdoor deal	Таємна угода	Угода, укладена без офіційного або прозорого процесу.
185	Have friends in high places	Мати впливових знайомих	Мати зв’язки у владних структурах для отримання переваг.

SUMMARY

This thesis explores the theoretical foundations and practical aspects of analyzing and translating English-language vocabulary related to corruption. The research is structured around two major components: the systematization of corruption-related lexis from a linguistic and terminological standpoint, and the evaluation of its treatment in bilingual dictionaries from a translation perspective.

In the theoretical part, several interdisciplinary approaches are integrated to examine legal and specialized vocabulary, including cognitive-discursive, functional-semantic, and lexicographic perspectives. These approaches allow for a comprehensive understanding of how corruption-related terms function in different contexts – legal, institutional, sociopolitical, and media.

The research identifies the key sources of corruption vocabulary formation, which include legal systems (both national and international), institutional practices, technological developments (e.g., blockchain fraud), and public discourse. This confirms the dynamic and multidimensional nature of corruption-related language.

A typological classification of the English-language corruption lexicon is developed based on thematic and functional principles. Ten lexical-semantic groups are outlined, covering types of corruption, sectoral manifestations, legal terminology, socio-economic impact, ethical dimensions, anti-corruption instruments, idioms, and legal frameworks. This classification is supported by etymological and structural-semantic analysis. The study reveals that the lexicon is historically layered – comprising Latin, Anglo-Saxon, French, Greek origins, and modern borrowings – which influences both meaning and translation strategies. Structurally, the vocabulary includes simple terms, compounds, idiomatic expressions, metaphors, abstract nouns, and abbreviations, each with specific semantic and stylistic features.

The practical part of the research focuses on how corruption-related terms are represented and translated in general, specialized, and bilingual dictionaries. Findings show that general bilingual dictionaries often fail to convey the full semantic range, pragmatic function, or stylistic tone of these terms. In contrast, specialized glossaries provided by organizations such as UNODC, OECD, and Transparency International offer more precise definitions with contextual examples, capturing the legal status, functional scope, and social evaluation of each term. However, even these sources often overlook idiomatic or metaphorical expressions used in journalism or public discourse, which require culturally sensitive translation.

Translation challenges also arise with structurally complex terms and abbreviations. Idioms like cook the books or kickback are sometimes translated literally or without indicating their negative connotation. The pragmatic meaning – whether ironic, euphemistic, or evaluative – is frequently lost in standard dictionaries.

The study emphasizes the importance of using multiple resources when translating corruption-related vocabulary, including legal texts, terminological databases, and real-world discourse. Only by combining these sources can translators achieve semantic accuracy, stylistic relevance, and functional adequacy.

The findings provide a basis for the future development of a bilingual glossary of corruption-related terms that would serve professionals in translation, law, journalism, and public administration. Further research is recommended in the areas of translation strategies in various genres, cross-cultural discourse analysis, and the impact of digitalization on corruption terminology.

Keywords: corruption terminology, legal translation, bilingual dictionaries, semantic equivalence, etymology, structural-semantic features, anti-corruption discourse, idiomatic expressions

Декларація
академічної доброчесності
здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Островерхова Анжеліка Вячеславівна, студентка 2 курсу магістратури, заочної форми навчання, факультету іноземної філології, спеціальність 035 Філологія, освітньо-професійна програма переклад (англійський), адреса електронної пошти solanikanzela21@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему АНГЛІЙСЬКОМОВНА ЛЕКСИКА, ПОВ'ЯЗАНА З КОРУПЦІЄЮ: ЛЕКСИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений;

- заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

- згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

Дата 17.11.2025 Підпис ПІБ Островерхова А.В.